

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-169-04

Druk nr 3376

Warszawa, 18 października 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o doświadczeniach na zwierzętach wraz
z projektami aktów wykonawczych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o doświadczeniach na zwierzętach¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach.

2. Doświadczenia na zwierzętach są dopuszczalne tylko wtedy, gdy są konieczne do:

1) opracowania, wytwarzania, kontroli jakości, zapewnienia skuteczności i testowania bezpieczeństwa produktów leczniczych, środków spożywczych oraz innych substancji, preparatów i wyrobów w celu:

a) zapobiegania, rozpoznawania lub leczenia chorób, złego stanu zdrowia lub innego nieprawidłowego stanu, lub ustalenia szkodliwego wpływu tych produktów, środków oraz substancji, preparatów i wyrobów na człowieka, zwierzęta lub rośliny,

b) oceny, wykrywania, regulacji lub zmiany stanu fizjologicznego człowieka, zwierząt lub roślin,

2) ochrony zdrowia człowieka lub zwierząt przed chorobami,

- 3) ochrony środowiska w celu ochrony gatunków, zdrowia człowieka lub dobrostanu zwierząt,
  - 4) podstawowych badań naukowych,
  - 5) dydaktyki w szkołach wyższych
- jeżeli celów tych nie można osiągnąć w inny sposób z powodu braku odpowiednich metod alternatywnych.

3. Przepisów ustawy nie stosuje się do niedoświadczalnych czynności wykonywanych w chowie lub hodowli zwierząt oraz do zabiegów lekarsko-weterynaryjnych, a także do chwytania zwierząt dzikich w celu wykonania pomiarów biometrycznych oraz określenia przynależności systematycznej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) zwierzęta – zwierzęta kręgowce, w tym także dzikie (wolno żyjące) lub zdolne do rozmnażania się formy larwalne, z wyłączeniem form płodowych i embrionalnych;
- 2) zwierzęta doświadczalne – zwierzęta przeznaczone do wykorzystania lub wykorzystywane do doświadczeń;
- 3) zwierzęta laboratoryjne – zwierzęta doświadczalne hodowane w obiektach jednostek hodowlanych lub doświadczalnych, w szczególności: myszy, szczury, świnki morskie, chomiki złote, króliki, psy, koty, przepiórki oraz zwierzęta naczelne;
- 4) zwierzęta dzikie – zwierzęta nieudomowione, żyjące w warunkach niezależnych od człowieka (wolno żyjące);
- 5) zwierzęta bezdomne – zwierzęta domowe lub gospodarskie, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka i co do których nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawały;

- 6) doświadczenie – każdą formę wykorzystania zwierzęcia do badań naukowych, testów i celów dydaktycznych, mogącą wywołać u niego ból, cierpienie, strach lub trwałe uszkodzenie w jego organizmie, w tym działania mające na celu lub mogące spowodować urodzenie się zwierzęcia cierpiącego na którykolwiek z tych stanów, także wtedy gdy wyeliminowano ból, cierpienie, strach lub skutki trwałego uszkodzenia przez skuteczne użycie odpowiedniego znieczulenia lub innych środków, z wyłączeniem metod najmniej bolesnego znakowania zwierząt; doświadczeniem jest również uśmiercenie zwierzęcia do badań naukowych, testów i celów dydaktycznych;
- 7) metody alternatywne – metody badawcze lub dydaktyczne, które nie wymagają przeprowadzania doświadczeń na żywym zwierzęciu;
- 8) obiekt – każde miejsce lub pomieszczenie, w którym utrzymywane są zwierzęta doświadczalne;
- 9) jednostka hodowlana – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, uprawnioną do hodowli zwierząt laboratoryjnych;
- 10) jednostka doświadczalna – osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, uprawnioną do przeprowadzania doświadczeń;
- 11) dostawca – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, uprawnioną do dostarczania zwierząt doświadczalnych, inną niż jednostka hodowlana;
- 12) uśmiercenie zwierzęcia w sposób humanitarny – zabicie zwierzęcia przy zadaniu mu jak najmniejszych cierpień fizycznych i psychicznych, uwzględniając specyfikę danego gatunku;

- 13) odpowiednie znieczulenie – znieczulenie miejscowe lub ogólne mające na celu pozbawienie zwierzęcia czucia technikami anestezyjologicznymi, równie skutecznymi jak metody stosowane w dobrej praktyce weterynaryjnej.

Rozdział 2

Zasady wykorzystywania zwierząt do doświadczeń

Art. 3. 1. W celu wyeliminowania zbędnego powtarzania doświadczeń, przed przeprowadzeniem doświadczenia, należy uzyskać informacje z wszelkich dostępnych międzynarodowych źródeł w określonej dziedzinie nauki.

2. Jeżeli z uzyskanych informacji wynika, że takie lub podobne doświadczenie zostało już przeprowadzone, a istnieje konieczność jego powtórzenia, w projekcie doświadczenia uzasadnia się tę konieczność.

Art. 4. 1. Doświadczenie rozpoczyna się, gdy zwierzę po raz pierwszy zostało przygotowane do obserwacji, a kończy się, gdy wykonano ostatnią czynność związaną z celem tego doświadczenia.

2. Zwierzę nie może być powtórnie wykorzystane do doświadczenia powodującego silny ból, strach lub cierpienie.

Art. 5. Zabrania się:

- 1) stosowania środków lub procedur mających na celu pozbawianie zwierząt używanych do doświadczeń zdolności wydawania głosu;

- 2) przeprowadzania dla celów dydaktycznych doświadczeń na zwierzętach powodujących ich cierpienie, jeżeli cel ten można osiągnąć w inny sposób;
- 3) przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach w celu testowania kosmetyków lub środków higienicznych.

Art. 6. 1. Przy planowaniu i przeprowadzaniu doświadczeń należy dążyć do ograniczenia liczby wykorzystywanych w nich zwierząt doświadczalnych.

2. Doświadczenia planuje się i przeprowadza w taki sposób, aby nie narażać zwierząt na zbędny strach, ból, cierpienie lub trwałe uszkodzenia ich organizmów.

3. W przypadku konieczności przeprowadzenia doświadczeń powodujących u zwierząt długotrwały i silny ból, cierpienie, strach lub trwałe uszkodzenia ich organizmów, należy ograniczyć je do niezbędnego zakresu.

4. Jeżeli istnieje możliwość wyboru między dwoma lub więcej doświadczeniami, wybiera się to, które można przeprowadzić:

- 1) powodując najmniej bólu, cierpienia, stresu i trwałych uszkodzeń u zwierząt, w szczególności przez wybór najmniej inwazyjnych technik oraz zwierząt o najniższym stopniu wrażliwości neurofizjologicznej;
- 2) korzystając z najmniejszej liczby zwierząt;
- 3) przy największym prawdopodobieństwie uzyskania pożądanych wyników.

Art. 7. 1. Do doświadczeń wykorzystuje się zwierzęta laboratoryjne, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Zabrania się wykorzystywania do doświadczeń zwierząt bezdomnych.

3. Dopuszcza się wykorzystywanie do doświadczeń:

1) zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, jeżeli celu doświadczenia nie można osiągnąć przy wykorzystaniu zwierząt laboratoryjnych;

2) zwierząt dzikich, jeżeli celu doświadczenia nie można osiągnąć przy wykorzystaniu zwierząt laboratoryjnych i zwierząt gospodarskich;

3) zwierząt gatunków uznanych za zagrożone wyginięciem, o których mowa w załączniku I do Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, sporządzonej w Waszyngtonie dnia 3 marca 1973 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 27, poz. 112 oraz z 2000 r. Nr 66, poz. 802), jeżeli:

a) doświadczenie ma na celu ochronę tych gatunków lub

b) wykorzystanie tych zwierząt jest niezbędne do osiągnięcia ważnego celu biomedycznego, w przypadku gdy dany gatunek jest jedynym przydatnym do tego celu;

4) zwierząt gatunków wymienionych w załączniku A do rozporządzenia Rady (WE) Nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony zagrożonych gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu tymi gatunkami (Dz.Urz. WE L 61 z 3.03.1997), jeżeli:

a) doświadczenie ma na celu ochronę tych gatunków lub

b) wykorzystanie tych zwierząt jest niezbędne do osiągnięcia ważnego celu biomedycznego, w przypadku gdy dany gatunek jest jedynym przydatnym do tego celu.

Art. 8. 1. Doświadczenia przeprowadza się przy zastosowaniu odpowiedniego znieczulenia.

2. Przeprowadzenie doświadczenia bez odpowiedniego znieczulenia jest dopuszczalne, jeżeli:

1) to znieczulenie byłoby dla zwierzęcia większym urazem niż samo doświadczenie;

2) tego znieczulenia nie da się pogodzić z celami doświadczenia.

3. Jeżeli odpowiednie znieczulenie nie jest możliwe, stosuje się produkty lecznicze o działaniu przeciwbólowym lub inne metody ograniczające u zwierzęcia ból, cierpienie i strach.

4. Jeżeli po ustaniu działania odpowiedniego znieczulenia zwierzę odczuwa ból, cierpienie lub strach, stosuje się metody, o których mowa w ust. 3.

5. W przypadku gdy zastosowanie metod, o których mowa w ust. 3, jest niemożliwe, zwierzę uśmierca się niezwłocznie w sposób humanitarny.

Art. 9. 1. Po zakończeniu doświadczenia osoba nadzorująca przeprowadzanie doświadczenia decyduje, czy zwierzę wykorzystane do doświadczenia można pozostawić przy życiu, czy należy je uśmiercić niezwłocznie w sposób humanitarny. Zwierzę uśmierca się w sposób humanitarny, jeżeli pomimo przywrócenia funkcji życiowych, istnieje uzasadnione przypuszczenie, że będzie ono odczuwało trwały ból lub strach.

2. Zwierzęciu pozostawionemu przy życiu po zakończeniu doświadczenia zapewnia się opiekę lekarsko-weterynaryjną oraz warunki określone dla utrzymywania zwierząt doświadczalnych.

Rozdział 3

Utrzymywanie zwierząt doświadczalnych

Art. 10. 1. Zwierzęta doświadczalne w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych lub u dostawców powinny być utrzymywane:

- 1) w obiekcie zapewniającym odpowiednie dla danego gatunku warunki środowiskowe, w tym niezbędną swobodę ruchu, pożywienie i wodę oraz opiekę gwarantującą utrzymanie ich w zdrowiu;
- 2) w sposób umożliwiający zaspokajanie ich podstawowych potrzeb życiowych, uwzględniając specyfikę danego gatunku.

2. W jednostce doświadczalnej, jednostce hodowlanej oraz u dostawcy zapewnia się:

- 1) codzienną kontrolę warunków środowiskowych, dobrostanu i stanu zdrowia zwierząt;
- 2) niezwłoczne usuwanie stwierdzonych nieprawidłowości lub powstałego u zwierząt bólu i cierpienia.

3. Opiekę nad zwierzętami utrzymywanymi w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych lub u dostawców sprawują osoby posiadające kwalifikacje gwarantujące prawidłowe obchodzenie się ze zwierzętami oraz zapewniające odpowiedni poziom opieki.

4. Kierownik jednostki doświadczalnej, jednostki hodowlanej lub dostawca wyznacza osobę posiadającą kwalifikacje wynikające z udokumentowanego przeszkolenia, która będzie sprawować nadzór nad osobami, o których mowa w ust. 3, i powiadamia o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz przewodniczącego lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki utrzymywania zwierząt laboratoryjnych w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych i u dostawców, mając na względzie zapewnienie minimalnych standardów utrzymywania zwierząt przeznaczonych do doświadczeń naukowych;
- 2) kwalifikacje osób sprawujących opiekę nad zwierzętami doświadczalnymi i osób sprawujących nadzór nad tymi osobami, mając na względzie zaspokojenie specyficznych potrzeb poszczególnych gatunków zwierząt oraz biorąc pod uwagę konieczność ich humanitarnego traktowania, a także uwzględniając minimalny poziom wiedzy konieczny do sprawowania opieki nad zwierzętami i wykonywania nadzoru nad osobami opiekującymi się zwierzętami.

Art. 11. 1. Psa, kota i zwierzę naczelne, utrzymywane w obiektach jednostek doświadczalnych, jednostek hodowlanych i u dostawców, znakuje się przed odsadzeniem od matki.

2. Jeżeli do obiektów jednostek doświadczalnych, jednostek hodowlanych lub dostawców dostarcza się po odsadzeniu od matki nieoznakowanego psa, kota lub zwierzę naczelne, to znakuje się je niezwłocznie.

3. Jeżeli przeniesienie nieoznakowanego psa, kota lub zwierzęcia naczelnego z jednego obiektu do drugiego nastąpiło przed odsadzeniem od matki, a wcześniejsze oznakowanie było niezasadne, jednostka doświadczalna, jednostka hodowlana lub dostawca otrzymujący takie zwierzę prowadzą dokumentację dotyczącą tego zwierzęcia do czasu jego oznakowania.

4. Oznakowanie, o którym mowa w ust. 1 i 2, powinno zawierać dane umożliwiające identyfikację zwierzęcia, w szczególności:

1) numer jednostki doświadczalnej, jednostki hodowlanej lub dostawcy, pod którym są one wpisane do wykazu, o którym mowa w art. 22 ust. 1;

2) indywidualny numer zwierzęcia ustalony przez jednostkę doświadczalną, jednostkę hodowlaną lub dostawcę.

5. Dokumentacja, o której mowa w ust. 3, zawiera następujące dane:

1) nazwę jednostki doświadczalnej, jednostki hodowlanej lub dostawcy;

2) pochodzenie zwierzęcia (rodzice);

3) gatunek i wiek zwierzęcia;

4) datę dostarczenia zwierzęcia.

6. Dokumentację, o której mowa w ust. 3, przechowuje się w jednostce doświadczalnej, jednostce hodowlanej lub u dostawcy przez 3 lata od daty oznakowania zwierzęcia.

7. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób znakowania psów, kotów i zwierząt naczelnych, biorąc pod uwagę specyfikę znakowanych zwierząt, najmniej bolesny sposób znakowania oraz konieczność umieszczenia w oznakowaniu danych, o których mowa w ust. 4.

Rozdział 4

Hodowla zwierząt laboratoryjnych lub dostarczanie zwierząt doświadczalnych

Art. 12. Zabrania się jednostkom hodowlanym i dostawcom pozyskiwania zwierząt bezdomnych.

Art. 13. 1. Prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na hodowli zwierząt laboratoryjnych lub dostarczaniu zwierząt doświadczalnych wymaga uzyskania zezwolenia powiatowego lekarza weterynarii.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, jest wydawane, jeżeli osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej spełnia warunki określone dla utrzymywania zwierząt doświadczalnych.

3. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę, miejsce zamieszkania albo siedzibę oraz adres wnioskodawcy;
- 2) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres osoby sprawującej opiekę nad utrzymywanymi zwierzętami;
- 3) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres osoby sprawującej nadzór nad osobą, o której mowa w pkt 2;
- 4) wykaz gatunków zwierząt, które będą hodowane lub dostarczane;
- 5) informację o wyposażeniu obiektów, w których zwierzęta będą utrzymywane.

4. Do wniosku o wydanie zezwolenia dołącza się dokumenty potwierdzające kwalifikacje osób, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3.

5. Powiatowy lekarz weterynarii, w terminie 14 dni od dnia wydania zezwolenia na prowadzenie hodowli zwierząt laboratoryjnych lub na dostarczanie zwierząt doświadczalnych, zawiadamia ministra właściwego do spraw nauki o wydaniu zezwolenia i przekazuje dane, o których mowa w ust. 3.

Art. 14. 1. Zezwolenie na prowadzenie hodowli zwierząt laboratoryjnych lub na dostarczanie zwierząt doświadczalnych cofa się, jeżeli zwierzęta są

utrzymywane w sposób niezgodny z warunkami określonymi dla utrzymywania zwierząt doświadczalnych.

2. O cofnięciu zezwolenia powiatowy lekarz weterynarii zawiadamia ministra właściwego do spraw nauki w terminie 14 dni od dnia wydania decyzji w tej sprawie.

Art. 15. 1. W jednostce hodowlanej jest prowadzona ewidencja zwierząt laboratoryjnych.

2. Dostawcy prowadzą ewidencję zwierząt doświadczalnych.

3. Ewidencje, o których mowa w ust. 1 i 2, zawierają następujące dane:

1) liczbę zwierząt poszczególnych gatunków, sprzedanych lub dostarczonych;

2) datę sprzedaży lub dostarczenia zwierząt;

3) imiona i nazwiska lub nazwy odbiorców oraz ich adresy;

4) liczbę zwierząt poszczególnych gatunków, które padły lub zostały uśmiercone.

4. Ewidencje, o których mowa w ust.1 i 2, przechowuje się przez 3 lata od daty ostatniego wpisu.

Rozdział 5

Jednostki i procedury doświadczalne

Art. 16. 1. Jednostkami doświadczalnymi są:

1) jednostki organizacyjne szkół wyższych,

- 2) instytuty naukowo-badawcze,
- 3) placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk,
- 4) urzędowe laboratoria weterynaryjne,
- 5) wytwórnie produktów leczniczych lub biopreparatów,
- 6) jednostki organizacyjne posiadające specjalistyczne laboratoria, wykonujące badania produktów leczniczych, środków spożywczych, substancji i preparatów chemicznych, środków ochrony roślin, produktów biobójczych i organizmów genetycznie zmodyfikowanych, jeżeli obowiązek przeprowadzania takich badań wynika z odrębnych przepisów, w szczególności przepisów: Prawa farmaceutycznego, o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia, o substancjach i preparatach chemicznych, o ochronie roślin, o produktach biobójczych i przepisów o organizmach genetycznie zmodyfikowanych – wpisane do wykazu, o którym mowa w art. 22 ust. 1.

2. Doświadczenia w jednostkach doświadczalnych są przeprowa-

dzane:

- 1) wyłącznie przez osoby posiadające kwalifikacje w tym zakresie i zezwolenie indywidualne wydane przez kierownika jednostki doświadczalnej;
- 2) po uzyskaniu zgody lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach albo Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach na przeprowadzenie doświadczenia;
- 3) po uzyskaniu zezwolenia kierownika jednostki doświadczalnej na przeprowadzenie doświadczenia w tej jednostce.

3. W przeprowadzaniu doświadczeń mogą także uczestniczyć osoby inne niż określone w ust. 2 pkt 1, wyznaczone przez kierownika jednostki doświadczalnej, jeżeli posiadają kwalifikacje w tym zakresie.

4. Przebieg doświadczenia nadzoruje osoba posiadająca kwalifikacje w tym zakresie, wyznaczona przez kierownika jednostki doświadczalnej.

5. Minister właściwy do spraw nauki, po zasięgnięciu opinii Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kwalifikacje osób nadzorujących doświadczenie, przeprowadzających doświadczenie oraz uczestniczących w doświadczeniu,
- 2) wzór zezwolenia indywidualnego dla osób przeprowadzających doświadczenie
– mając na względzie prawidłowy przebieg doświadczeń, ich zakres i cele badawcze.

Art. 17. 1. Jednostka doświadczalna powinna być wyposażona w urządzenia i sprzęt właściwe do wykorzystywanych przez nią gatunków zwierząt doświadczalnych oraz przeprowadzanych przez nią doświadczeń.

2. Urządzenia i sprzęt, o których mowa w ust. 1, projektuje się, wykonuje i użytkuje:

- 1) w sposób zapewniający prawidłowy przebieg doświadczeń oraz gwarantujący zadowalający poziom uzyskiwanych wyników;
- 2) tak, aby nie narażać zwierząt na zbędny strach, ból, cierpienie lub trwałe uszkodzenia ich organizmów.

Art. 18. W jednostce doświadczalnej zapewnia się stałą opiekę lekarza weterynarii nad zwierzętami doświadczalnymi wykorzystywanymi w tej jednostce.

Art. 19. 1. W jednostce doświadczalnej jest prowadzona ewidencja zwierząt doświadczalnych.

2. Ewidencja zawiera następujące dane:

- 1) liczbę zwierząt poszczególnych gatunków;
- 2) nazwę jednostki hodowlanej lub dostawcy w przypadku zwierząt zakupionych;
- 3) datę dostawy zwierząt.

3. Ewidencję przechowuje się w jednostce doświadczalnej przez 3 lata od daty ostatniego wpisu.

4. Na podstawie prowadzonej ewidencji, jednostka doświadczalna sporządza coroczne sprawozdanie dotyczące liczby przeprowadzanych doświadczeń oraz liczby zwierząt doświadczalnych:

- 1) wykorzystanych do doświadczeń, z podziałem na gatunki;
- 2) wykorzystanych do doświadczeń, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-3;
- 3) wykorzystanych do doświadczeń, o których mowa w przepisach wymienionych w art.16 ust. 1 pkt 6

oraz składa je ministrowi właściwemu do spraw nauki, za rok poprzedni, w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

Art. 20. 1. Zgodę na przeprowadzenie doświadczenia wyraża lokalna komisja etyczna do spraw doświadczeń na zwierzętach na wniosek kierownika projektu.

2. Do wniosku o wydanie zgody na przeprowadzenie doświadczenia dołącza się projekt doświadczenia oraz oświadczenie kierownika jednostki doświadczalnej o wydaniu zezwolenia na przeprowadzenie w tej jednostce projektowanego doświadczenia.

3. Projekt doświadczenia zawiera w szczególności:

- 1) cel i ogólny opis doświadczenia wraz z opisem stosowanych procedur;
- 2) określenie gatunków zwierząt doświadczalnych przewidzianych do doświadczenia oraz ich liczby;
- 3) wykaz osób przeprowadzających doświadczenie posiadających kwalifikacje w zakresie projektowanego doświadczenia i indywidualne zezwolenie;
- 4) wykaz osób uczestniczących w doświadczeniu;
- 5) imię i nazwisko, stanowisko, tytuł naukowy lub stopień naukowy kierownika projektu;
- 6) uzasadnienie projektu doświadczenia.

4. Uzasadnienie projektu doświadczenia zawiera w szczególności:

- 1) określenie potrzeby przeprowadzenia doświadczenia oraz wykorzystania w nim danego gatunku zwierząt doświadczalnych;
- 2) wykazanie niedostępności metod alternatywnych do osiągnięcia celu doświadczenia i zastąpienia zwierząt innym materiałem badawczym;
- 3) informację o konieczności przeprowadzenia doświadczenia poza siedzibą jednostki doświadczalnej;
- 4) określenie przesłanek wskazujących na konieczność powtórnego przeprowadzenia doświadczenia;

- 5) szczegółowy opis sposobu przeprowadzenia doświadczenia;
- 6) wskazanie oczekiwanych korzyści naukowych lub praktycznych;
- 7) określenie sposobu wykorzystania zwierząt doświadczalnych.

5. Jeżeli z celu doświadczenia wynika konieczność wypuszczenia zwierząt doświadczalnych na wolność, do projektu doświadczenia dołącza się opis środków podjętych w celu zapewnienia bezpieczeństwa środowiska, zdrowia publicznego oraz zwierząt.

6. Lokalna komisja etyczna do spraw doświadczeń na zwierzętach, w drodze uchwały, wyraża zgodę na przeprowadzanie doświadczenia albo odmawia wydania takiej zgody.

7. W uchwale o wyrażeniu zgody na przeprowadzanie doświadczenia zatwierdza się projekt doświadczenia.

8. W sprawach wyrażenia zgody na przeprowadzanie doświadczenia, w tym do uchwał lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach lub Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczące decyzji administracyjnych.

9. Poza przypadkami określonymi w Kodeksie postępowania administracyjnego, członek lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach lub Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie wyrażenia zgody na przeprowadzanie doświadczenia, jeżeli jest:

- 1) osobą przeprowadzającą to doświadczenie;
- 2) osobą uczestniczącą w tym doświadczeniu.

Art. 21. 1. Dokumentację dotyczącą przeprowadzonego doświadczenia przechowuje się w jednostce doświadczalnej przez okres nie krótszy niż 3 lata od daty zakończenia przeprowadzenia doświadczenia.

2. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) kopię uchwały o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia;
- 2) projekt doświadczenia;
- 3) potwierdzenie przez osobę nadzorującą przebieg doświadczenia jego zgodności z projektem doświadczenia;
- 4) informację dotyczącą przeznaczenia zwierząt wykorzystanych do doświadczenia po jego zakończeniu.

Art. 22. Minister właściwy do spraw nauki prowadzi wykazy:

- 1) jednostek doświadczalnych,
  - 2) jednostek hodowlanych,
  - 3) dostawców
- zwane dalej „wykazem”.

Art. 23. 1. Wniosek o wpisanie jednostki doświadczalnej do wykazu składa kierownik jednostki doświadczalnej.

2. Wniosek zawiera:

- 1) nazwę, siedzibę, adres i status jednostki doświadczalnej;
- 2) imię, nazwisko, tytuł naukowy lub stopień naukowy i stanowisko kierownika jednostki doświadczalnej oraz osób nadzorujących doświadczenia;

- 3) informację o głównych kierunkach prac jednostki doświadczalnej;
- 4) informację o prowadzeniu hodowli zwierząt laboratoryjnych lub utrzymywaniu zwierząt doświadczalnych;
- 5) uzasadnienie konieczności przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach;
- 6) informację o liczbie osób zatrudnionych w jednostce doświadczalnej, posiadających wymagane kwalifikacje i zezwolenie indywidualne na prowadzenie doświadczeń w tej jednostce.

3. Do wniosku dołącza się:

- 1) zaświadczenie właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii o spełnieniu przez jednostkę doświadczalną warunków utrzymywania zwierząt doświadczalnych;
- 2) dokumenty potwierdzające kwalifikacje osób nadzorujących przeprowadzenie doświadczeń.

4. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wpisanie jednostki doświadczalnej do wykazu, mając na względzie konieczność ujednolicenia składanych dokumentów.

Art. 24. 1. Doświadczenia na zwierzętach mogą przeprowadzać wyłącznie jednostki doświadczalne wpisane do wykazu.

2. Minister właściwy do spraw nauki, po zasięgnięciu opinii Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, wydaje decyzję o wpisie jednostki doświadczalnej do wykazu albo o odmowie wpisu.

3. Jednostkę doświadczalną wykreśla się z wykazu, w drodze decyzji:

- 1) w przypadku gdy nie spełnia warunków określonych dla utrzymywania zwierząt doświadczalnych;
- 2) w przypadku gdy nie zapewnia stałej opieki lekarza weterynarii nad zwierzętami doświadczalnymi wykorzystywanymi w tej jednostce;
- 3) na wniosek kierownika tej jednostki.

Art. 25. 1. Jednostki hodowlane lub dostawców wpisuje się do wykazu po otrzymaniu przez ministra właściwego do spraw nauki zawiadomienia, o którym mowa w art. 13 ust. 5 oraz kopii zezwolenia, o którym mowa w art. 13 ust. 1.

2. Wykreślenie jednostki hodowlanej lub dostawcy z wykazu następuje po otrzymaniu przez ministra właściwego do spraw nauki zawiadomienia, o którym mowa w art. 14 ust. 2.

Art. 26. 1. Minister właściwy do spraw nauki nadaje jednostkom doświadczalnym, jednostkom hodowlanym lub dostawcom numery odpowiadające kolejności wpisu do odpowiednich wykazów.

2. Minister właściwy do spraw nauki ogłasza, w drodze obwieszczenia, wykazy jednostek doświadczalnych, jednostek hodowlanych i dostawców, w dzienniku urzędowym ministra oraz na stronach internetowych urzędu obsługującego tego ministra. Wykazy są aktualizowane co kwartał.

Art. 27. Jednostka doświadczalna wpisana do wykazu może prowadzić hodowlę zwierząt laboratoryjnych lub utrzymywać zwierzęta doświadczalne.

Rozdział 6

Komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach

Art. 28. 1. Tworzy się Krajową Komisję Etyczną do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, zwaną dalej „Krajową Komisją Etyczną”.

2. Do zadań Krajowej Komisji Etycznej należy:

- 1) ustalanie i przekazywanie lokalnym komisjom etycznym do spraw doświadczeń na zwierzętach standardów przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz stopnia inwazyjności tych doświadczeń;
- 2) powoływanie lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach i określanie ich właściwości miejscowej;
- 3) rozpatrywanie odwołań od uchwał lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach;
- 4) przedstawianie lokalnym komisjom etycznym do spraw doświadczeń na zwierzętach, właściwym organom, organizacjom lub jednostkom organizacyjnym opinii i wniosków w sprawach etycznych standardów przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach.

3. Krajowa Komisja Etyczna jest organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach:

- 1) o wyrażenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia,
  - 2) dotyczących uchybień przy przeprowadzaniu doświadczenia i wstrzymania jego przeprowadzania
- w stosunku do lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach.

Art. 29. 1. W skład Krajowej Komisji Etycznej wchodzi 12 członków – przedstawicieli nauk biologicznych, medycznych, rolniczych, weterynaryjnych, humanistycznych oraz 3 członków – przedstawicieli organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

2. Kadencja Krajowej Komisji Etycznej trwa 4 lata.

3. Członków Krajowej Komisji Etycznej powołuje minister właściwy do spraw nauki.

4. Minister właściwy do spraw nauki może odwołać członka Krajowej Komisji Etycznej przed upływem kadencji tej komisji w przypadku:

- 1) zrzeczenia się funkcji członka komisji;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie;
- 3) pozbawienia praw publicznych;
- 4) ukarania prawomocnym orzeczeniem sądu działającego na podstawie przepisów o odpowiedzialności zawodowej za przewinienie zawodowe lub komisji dyscyplinarnej za czyn popełniony z niskich pobudek;
- 5) nieobecności na posiedzeniach komisji przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

5. W przypadku konieczności uzupełnienia składu Krajowej Komisji Etycznej minister właściwy do spraw nauki powołuje nowego członka tej komisji, na okres do końca jej kadencji.

Art. 30. 1. Lokalne komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach, zwane dalej „lokalnymi komisjami etycznymi”:

- 1) wyrażają zgodę na przeprowadzanie doświadczeń;

2) sprawują nadzór nad przeprowadzaniem doświadczeń w zakresie zgodności z zatwierdzonym projektem doświadczenia.

2. Lokalne komisje etyczne liczą od 5 do 9 członków będących przedstawicielami nauk biologicznych, medycznych, rolniczych, weterynaryjnych, humanistycznych oraz organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

3. Kadencja lokalnych komisji etycznych trwa 4 lata.

4. Krajowa Komisja Etyczna może odwołać członka lokalnej komisji etycznej przed upływem kadencji tej komisji w przypadkach, o których mowa w art. 29 ust. 4.

5. W przypadku konieczności uzupełnienia składu lokalnej komisji etycznej Krajowa Komisja Etyczna powołuje nowego członka lokalnej komisji etycznej, na okres do końca jej kadencji.

Art. 31. 1. Członkowie Krajowej Komisji Etycznej i członkowie lokalnych komisji etycznych, w zakresie wykonywania zadań określonych w ustawie, są niezależni od organów administracji publicznej i jednostek doświadczalnych.

2. Za udział w posiedzeniu Krajowej Komisji Etycznej oraz lokalnej komisji etycznej członkowie tych komisji otrzymują wynagrodzenie.

3. Zamiejscowym członkom Krajowej Komisji Etycznej oraz lokalnych komisji etycznych przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²⁾).

4. Koszty związane z funkcjonowaniem Krajowej Komisji Etycznej oraz lokalnych komisji etycznych, w tym koszty sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2, a także z uczestnictwem członków w posiedzeniach

tych komisji, są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw nauki.

5. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób wyłaniania kandydatów na członków Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych oraz sposób powoływania członków tych komisji,
- 2) sposób odwoływania członków Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych,
- 3) wzór zgłoszenia kandydata na członka Krajowej Komisji Etycznej i lokalnej komisji etycznej,
- 4) organizację i tryb funkcjonowania Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych
– uwzględniając w szczególności wymagania dotyczące wiedzy i doświadczenia kandydatów do tych komisji oraz zakres zadań tych komisji;
- 5) sposób ustalania wynagrodzeń członków Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych oraz warunki ich wypłacania, przy uwzględnieniu zakresu wykonywanych obowiązków.

Art. 32. Członkowie Krajowej Komisji Etycznej oraz lokalnych komisji etycznych są obowiązani do nieujawniania informacji, które uzyskali w związku z wykonywaniem obowiązków w tych komisjach.

Rozdział 7

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy

Art. 33. 1. Inspekcja Weterynaryjna sprawuje nadzór nad utrzymywaniem, hodowlą, prowadzeniem ewidencji zwierząt doświadczalnych w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych i u dostawców.

2. W ramach sprawowania nadzoru, o którym mowa w ust. 1, pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej lub osoby wyznaczone zgodnie z przepisami o Inspekcji Weterynaryjnej, mają prawo do kontroli jednostek doświadczalnych, jednostek hodowlanych i dostawców, w tym do:

- 1) wstępu do wszelkich obiektów oraz miejsc lub pomieszczeń, w których zwierzęta doświadczalne są hodowane, utrzymywane lub poddawane doświadczeniom;
- 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym kontrolą;
- 3) żądania okazywania i udostępniania dokumentów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na hodowli zwierząt laboratoryjnych lub dostarczaniu zwierząt doświadczalnych oraz dokumentów dotyczących przeprowadzania doświadczeń.

3. W zakresie nieuregulowanym ustawą do nadzoru, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o Inspekcji Weterynaryjnej.

Art. 34. 1. W ramach sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2, członkowie lokalnej komisji etycznej mają prawo do:

- 1) kontroli jednostek doświadczalnych, w tym wstępu do wszelkich obiektów i pomieszczeń, w których przeprowadzane są

doświadczenia, jeżeli nie zakłóca to przebiegu doświadczenia;

2) żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym kontrolą;

3) żądania okazywania i udostępniania dokumentów dotyczących doświadczeń.

2. Czynności kontrolne w ramach nadzoru, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2, są wykonywane przez członków lokalnej komisji etycznej posiadających:

1) imienne upoważnienie wydane przez tę komisję w drodze uchwały;

2) kwalifikacje wymagane od osób nadzorujących doświadczenia, o których mowa w art. 16 ust. 5 pkt 1.

3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

1) podstawę prawną do wykonywania kontroli;

2) imię i nazwisko osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych;

3) miejsce i zakres kontroli.

4. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych członek lokalnej komisji etycznej jest obowiązany okazać upoważnienie, o którym mowa w ust. 2.

5. Członek lokalnej komisji etycznej wykonujący czynności kontrolne sporządza z tych czynności protokół.

6. Protokół podpisuje członek lokalnej komisji etycznej wykonujący czynności kontrolne oraz osoba nadzorująca doświadczenie, o której mowa w art. 16 ust. 4.

7. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez osobę nadzorującą doświadczenie, protokół podpisuje tylko członek lokalnej komisji etycznej

wykonujący czynności kontrolne dokonując w protokole stosownej adnotacji o odmowie podpisania przez osobę nadzorującą doświadczenie.

8. Członkowie lokalnych komisji etycznych w zakresie wykonywania czynności kontrolnych podlegają ochronie prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 35. 1. Lokalna komisja etyczna w przypadku stwierdzenia, że doświadczenie jest przeprowadzane niezgodnie z zatwierdzonym projektem doświadczenia, w drodze uchwały, nakazuje usunięcie uchybień w określonym terminie.

2. Lokalna komisja etyczna, w drodze uchwały, nakazuje wstrzymanie doświadczenia w przypadku:

1) przeprowadzania doświadczenia bez zgody, o której mowa w art. 20 ust. 6, albo

2) nieusunięcia w terminie uchybień, o których mowa w ust 1.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczące decyzji administracyjnych.

4. W przypadku niewykonania obowiązków wynikających z uchwały, o której mowa w ust. 2, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji dotyczące egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym.

Art. 36. 1. Inspekcja Weterynaryjna w zakresie wykonywania zadań określonych w ustawie:

1) współpracuje z Krajową Komisją Etyczną oraz lokalnymi komisjami etycznymi;

2) może współdziałać z organizacjami społecznymi, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

2. Współpraca, o której mowa w ust.1 pkt 1, polega w szczególności na:

- 1) wzajemnej wymianie informacji i zasięgnięciu opinii w zakresie utrzymywania i hodowli zwierząt doświadczalnych w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych i u dostawców;
- 2) niezwłocznym powiadamianiu Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych o uchybieniach stwierdzonych podczas kontroli warunków utrzymywania zwierząt doświadczalnych w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych i u dostawców oraz niezwłocznym przekazywaniu kopii protokołów kontroli tym komisjom.

3. W ramach współpracy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, Główny Lekarz Weterynarii przekazuje corocznie, w terminie do dnia 30 czerwca, Krajowej Komisji Etycznej, informację za rok ubiegły o przeprowadzonych kontrolach w zakresie utrzymywania, hodowli i prowadzonej ewidencji zwierząt doświadczalnych w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych i u dostawców.

Art. 37. 1. Minister właściwy do spraw nauki ogłasza corocznie do dnia 30 czerwca, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra raport za rok ubiegły dotyczący wykorzystania zwierząt doświadczalnych.

2. Raport, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane o liczbie zwierząt:

- 1) wykorzystanych do doświadczeń, z podziałem na gatunki;
- 2) wykorzystanych do doświadczeń, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-3;

3) wykorzystanych do doświadczeń, których obowiązek wynika z przepisów wymienionych w art. 16 ust. 1 pkt 6.

3. Minister właściwy do spraw nauki przesyła Komisji Europejskiej co 3 lata sprawozdanie obejmujące zestawienie danych, o których mowa w ust. 2, za ten okres.

4. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw nauki informuje także Komisję Europejską o działaniach podjętych w celu wdrożenia przepisów Unii Europejskiej w zakresie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych oraz o aktach prawa krajowego wydanych w tym zakresie.

5. W celu wyeliminowania powtarzania doświadczeń minister właściwy do spraw nauki współpracuje z Komisją Europejską oraz państwami członkowskimi Unii Europejskiej w zakresie wzajemnego uznawania wyników doświadczeń na zwierzętach, uzyskanych w państwach członkowskich.

6. W przypadku gdy informacje przekazywane w sposób określony w ustawie stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, minister właściwy do spraw nauki zapewnia ochronę tych informacji.

Rozdział 8

Przepisy karne

Art. 38. Kto, przeprowadzając doświadczenia na zwierzętach doświadczalnych, naraża je na zbędny ból, cierpienie, strach lub trwałe uszkodzenia w ich organizmie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 39. Kto przeprowadza doświadczenia na zwierzętach doświadczalnych bez odpowiedniego znieczulenia,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 40. 1. Kto przeprowadza doświadczenia na zwierzętach w celu testowania kosmetyków lub środków higienicznych,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnym okrucieństwem,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 41. Kto wykorzystuje do doświadczeń zwierzęta bezdomne,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 42. Kto wykorzystuje do doświadczeń zwierzęta gatunków uznanych za zagrożone wyginięciem lub zwierzęta dzikie, z wyłączeniem art. 7 ust. 3 pkt 2-4,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 43. Kto powtórnie wykorzystuje zwierzęta doświadczalne do przeprowadzenia doświadczenia powodującego silny ból, strach lub cierpienie,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 44. Kto pozyskuje zwierzęta bezdomne w celu ich hodowli jako zwierzęta laboratoryjne,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 45. 1. Kto prowadzi hodowlę zwierząt laboratoryjnych lub dostarcza zwierzęta doświadczalne:

1) bez wymaganego zezwolenia lub

2) nie zapewnia zwierzętom właściwych warunków ich utrzymania,

podlega karze aresztu albo grzywny.

2. W razie ukarania za wykroczenie, o którym mowa w ust. 1, można orzec przepadek zwierząt doświadczalnych.

Art. 46. Kto przeprowadza doświadczenie bez wymaganej zgody albo niezgodnie z zatwierdzonym projektem doświadczenia na jego przeprowadzenie,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 47. Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 41-46 następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy dostosowujące,
przejściowe i końcowe

Art. 48. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 oraz z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 uchyla się pkt 4;

2) w art. 4:

a) uchyla się pkt 1, 5, 22 i 23,

b) pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) „zwierzętach laboratoryjnych” – rozumie się przez to zwierzęta laboratoryjne w rozumieniu ustawy z dnia... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr ..., poz. ...);”;

3) w art. 6 w ust. 2 uchyla się pkt 2 i 13;

4) w art. 24 w ust. 2 w pkt 4 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) do uboju sanitarnego lub uboju z konieczności;”;

5) uchyla się rozdział 9;

6) w art. 34a uchyla się ust. 4;

7) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33 lub art. 34 ust. 1-4 albo znęca się nad nim w sposób określony w art. 6 ust. 2,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.”;

8) w art. 37 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kto narusza nakazy albo zakazy określone w art. 9, art. 12 ust. 1-6, art. 13 ust. 1, art. 14, art. 15 ust. 1-5, art. 16, art. 17 ust. 1-7, art. 18, art. 22 ust. 1, art. 22a, art. 24 ust. 1-3, art. 25 i art. 27,

podlega karze aresztu albo grzywny.”;

9) uchyla się art. 37c.

Art. 49. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287 i Nr 91, poz. 877) w art. 3 w ust. 2 w pkt 5 dodaje się lit. j w brzmieniu:

„j) utrzymywaniem, hodowlą, prowadzeniem ewidencji zwierząt doświadczalnych w jednostkach doświadczalnych, hodowlanych i u dostawców.”.

Art. 50. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625) w art. 1 w pkt 1 lit. m otrzymuje brzmienie:

„m) hodowli zwierząt laboratoryjnych lub dostarczania zwierząt doświadczalnych,”.

Art. 51. W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 75 w ust. 1 dodaje się pkt 27 w brzmieniu:

„27) ustawy z dnia..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr....., poz.....).”;

2) w art. 84 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) prowadzeniem działalności gospodarczej polegającej na hodowli zwierząt laboratoryjnych lub dostarczaniu zwierząt doświadczalnych, na podstawie ustawy z dnia..... o doświadczeniach na zwierzętach.”.

Art. 52. 1. Krajowa Komisja Etyczna powołana na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt wykonuje swoje zadania do dnia powołania Krajowej Komisji Etycznej na podstawie art. 29 ust. 3.

2. Dotychczasowe lokalne komisje etyczne wykonują swoje zadania do dnia powołania nowych komisji na podstawie art. 28 ust. 2 pkt 2.

Art. 53. Wykaz jednostek doświadczalnych prowadzony przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, staje się wykazem, o którym mowa w art. 22 pkt 1 niniejszej ustawy, do czasu ogłoszenia wykazu, o którym mowa w art. 26 ust. 2 niniejszej ustawy.

Art. 54. Jednostki doświadczalne, które rozpoczęły przeprowadzanie doświadczeń przed dniem wejścia w życie ustawy, mogą prowadzić te doświadczenia na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 55. Do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 56. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 29 ust. 4 i art. 32 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 48 niniejszej ustawy, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 10 ust. 5 pkt 1 i art. 31 ust. 5 niniejszej ustawy.

Art. 57. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektyw:

- 1) 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz.Urz. WE L 358 z 18.12.1986);
- 2) 2003/65/WE z dnia 22 lipca 2003 r. zmieniającej dyrektywę Rady 86/609/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz.Urz. WE L 230 z 16.09.2003).

Dane dotyczące aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie, dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001 i Nr 120, poz. 1252.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest dostosowanie polskiego prawodawstwa w zakresie wykonywania doświadczeń na zwierzętach do prawa wspólnotowego. W projekcie uwzględniono zasadniczą w tym zakresie dyrektywę z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych.

Projektowana ustawa uchyla istniejące obecnie unormowania w zakresie doświadczeń na zwierzętach zawarte w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 oraz z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959). Usytuowanie proponowanych rozwiązań prawnych w nowej ustawie jest podyktowane przede wszystkim potrzebą całościowego rozwiązania zagadnień dotyczących doświadczeń na zwierzętach w jednym akcie normatywnym rangi ustawowej oraz potraktowania ich w sposób szczególny z uwagi na zawarte w wyżej wymienionej dyrektywie przepisy wspólnotowe.

Projektowana ustawa implementuje przepisy wspólnotowe w zakresie doświadczeń na zwierzętach. W pierwszej kolejności wdraża przepisy o charakterze materialnym, które określają zasady wykorzystywania zwierząt do doświadczeń. Dookreśla w szczególności, jakie zwierzęta i w jaki sposób mogą być wykorzystane do doświadczeń, jak również inne związane z tymi sprawami kwestie, np. warunki utrzymywania zwierząt doświadczalnych. Ponadto projekt wdraża do prawodawstwa polskiego definicje doświadczenia oraz inne istotne dla stosowania omawianej ustawy pojęcia.

W tym miejscu należy jednak zaznaczyć konieczność takiej implementacji, która uwzględnia odmienności systemu prawa polskiego. Takie podejście musi być

podyktowane zarówno obowiązującymi w Polsce zasadami tworzenia prawa, jak również jego stosowania. Poszczególne normy prawa materialnego zostały zawarte w pierwszych pięciu rozdziałach projektowanej ustawy. Z kolei następane trzy rozdziały dotyczą kwestii związanych z tworzeniem ustrojowych podstaw do nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy. Opierają się one na następujących płaszczyznach: wprowadzeniu zezwoleń na hodowlę zwierząt laboratoryjnych oraz na dostarczanie zwierząt doświadczalnych, jak również obowiązku umieszczenia jednostek doświadczalnych, hodowlanych i dostawców w wykazie prowadzonym przez ministra właściwego do spraw nauki oraz na stworzeniu sankcji karnych dla osób nieprzestrzegających określonych przepisów ustawy.

Odnosnie do procedur i nadzoru nad doświadczeniami należy podkreślić, że zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania ustrojowe dotyczą nadzoru Inspekcji Weterynaryjnej nad przestrzeganiem przepisów ustawy w zakresie określonym ustawą oraz powierzenia lokalnym komisjom etycznym zadań kontrolnych związanych z przeprowadzaniem doświadczeń (przede wszystkim nadzór nad przeprowadzaniem doświadczeń zgodnie z zatwierdzonymi projektami doświadczeń), jak również funkcjonowania Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach oraz lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach (przede wszystkim wyrażanie zgody na przeprowadzanie doświadczeń oraz kontrola ich przeprowadzania). W projekcie przewiduje się rozszerzenie kompetencji i zadań lokalnych komisji etycznych i Krajowej Komisji Etycznej. Zgodnie z rozwiązaniami zawartymi w projekcie ustawy, każde doświadczenie będzie mogło być wykonane po uzyskaniu zgody komisji etycznej na jego przeprowadzenie. Lokalne komisje etyczne będą udzielać, w drodze uchwały, zgody na przeprowadzenie doświadczenia. Instancją odwoławczą będzie Krajowa Komisja Etyczna. Oznacza to, że zbędne staje się tworzenie nowych struktur administracyjnych, które miałyby zająć się nadzorowaniem przepisów zawartych w projektowanej ustawie. Celem takiego rozwiązania jest przede wszystkim zamiar uniknięcia obciążenia dodatkowymi wydatkami budżetu państwa.

Projekt ustawy w rozdziale 1 zawiera przepisy o charakterze ogólnym. Zawarte zostały w nim m.in. zakres przedmiotowy ustawy oraz definicje stworzone na jej potrzeby. W tym rozdziale określono cele, przy uwzględnieniu których dopuszczalne jest przeprowadzanie doświadczeń na zwierzętach, przy założeniu, że nie można celów tych osiągnąć z powodu braku odpowiednich metod alternatywnych. Ważnymi z punktu widzenia implementacji prawa wspólnotowego są definicje. Najistotniejszymi z nich są definicje doświadczenia oraz zwierząt doświadczalnych. Ważną definicją jest również definicja obiektu oraz zwierząt laboratoryjnych. W tym miejscu należy zauważyć, że ta ostatnia definicja jest odpowiednikiem zamieszczonej w dyrektywie definicji zwierząt hodowlanych. Przyjęcie odmiennego nazewnictwa jest konsekwencją utrwalonego w polskim ustawodawstwie pojęcia zwierząt laboratoryjnych. Określono także moment rozpoczęcia i zakończenia doświadczenia.

Regulacje zawarte w rozdziale 2 projektu ustawy określają zasady wykorzystania zwierząt doświadczalnych. Postanowienia tego rozdziału są adresowane do jednostek doświadczalnych, które wykorzystują zwierzęta doświadczalne. Ich celem jest traktowanie zwierząt podczas doświadczeń w sposób humanitarny, zgodny ze standardami przyjętymi w Unii Europejskiej. Poszczególne artykuły tego rozdziału precyzują sposób przeprowadzania doświadczeń. Jednostki doświadczalne zostały zobligowane do korzystania z międzynarodowej informacji w danej dziedzinie nauki, w celu wyeliminowania powtarzania doświadczeń, przed przeprowadzeniem doświadczenia.

W projekcie ustawy zawarto istniejące w art. 31 ustawy o ochronie zwierząt przepisy dotyczące zakazów stosowania określonych procedur w doświadczeniach na zwierzętach.

W rozdziale tym zawarto także katalog zasad, jakimi należy kierować się przy planowaniu i przeprowadzaniu doświadczenia. Określono, jakie zwierzęta można wykorzystywać do doświadczeń. Oprócz zwierząt laboratoryjnych będą to także inne zwierzęta wymienione w tym rozdziale. Ponadto wprowadzono ważną normę, która dopuszcza tylko jednorazowe wykorzystanie zwierząt do doświadczeń.

Przepisy ustawy stanowią o konieczności humanitarnego zachowania się wobec zwierząt doświadczalnych po przeprowadzeniu doświadczenia.

Utrzymywanie zwierząt doświadczalnych zostało uregulowane w rozdziale 3. Normy zawarte w tym rozdziale dotyczą bardzo istotnej kwestii, mianowicie warunków, w jakich zwierzęta powinny być utrzymywane. Przepisy tego rozdziału dotyczą zarówno jednostek doświadczalnych, jednostek hodowlanych, jak i dostawców. Wszystkie te podmioty muszą zachować standardy utrzymywania zwierząt wynikające z ustawy, jak również określone w wydanych na jej podstawie aktach normatywnych o charakterze wykonawczym. Odesłanie do przepisów wykonawczych (podstawowych) jest w tym przypadku konieczne, ponieważ stopień szczegółowości przepisów dotyczących warunków utrzymywania zwierząt doświadczalnych oraz wymagań stawianych personelowi opiekującemu się nimi wykracza poza zakres regulacji ustawowej. Nałożono również obowiązek zaopatrywania psów, kotów i zwierząt z rzędu naczelnych po odsadzeniu od matki w trwałe znaki identyfikacyjne oraz obowiązek prowadzenia dokumentacji przez jednostki doświadczalne, hodowlane i dostawców. Jednocześnie zobligowano ministra właściwego do spraw rolnictwa do wydania aktu wykonawczego określającego wzór znaku identyfikacyjnego oraz sposób znakowania wybranych gatunków zwierząt laboratoryjnych.

Kwestie hodowli zwierząt laboratoryjnych lub dostarczania zwierząt doświadczalnych reguluje rozdział 4 projektu ustawy. Zamieszczone w nim przepisy są przeniesieniem istniejących obecnie rozwiązań, które znalazły się w ustawie o ochronie zwierząt. Dodatkowo obowiązek uzyskania zezwolenia został nałożony na dostawców zwierząt doświadczalnych. Poszczególne przepisy tego rozdziału kształtują procedurę przyznania bądź cofnięcia zezwolenia na prowadzenie hodowli zwierząt laboratoryjnych lub ich dostarczania. Organem właściwym w tym zakresie jest powiatowy lekarz weterynarii. Poza tym projekt ustawy nakłada na jednostki hodowlane oraz dostawców obowiązek ewidencjonowania posiadanych zwierząt doświadczalnych.

Rozdział 5 dotyczy jednostek doświadczalnych. Określono, jakie podmioty mogą być tymi jednostkami. Do jednostek tych, poza dotychczas wymienionymi w ustawie o ochronie zwierząt, zaliczono również jednostki organizacyjne posiadające specjalistyczne laboratoria i wykonujące badania określone w przepisach Prawa farmaceutycznego, o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia, o substancjach i preparatach chemicznych, o ochronie roślin, o produktach biobójczych i przepisach o organizmach genetycznie zmodyfikowanych. Podmioty te mogą uzyskać status jednostki doświadczalnej wyłącznie po wpisaniu ich do wykazu prowadzonego przez ministra właściwego do spraw nauki. Doświadczenia w tych jednostkach będą mogły przeprowadzać wyłącznie osoby posiadające określone kwalifikacje. Określono wymagania sprzętowe, jakie powinny spełniać jednostki doświadczalne. Jednostka doświadczalna jest obowiązana zapewnić opiekę lekarza weterynarii nad zwierzętami doświadczalnymi. Poza tym jednostka doświadczalna prowadzi ewidencję posiadanych zwierząt doświadczalnych. Następne artykuły zawierają niezmiernie ważne dla całej ustawy regulacje. Dotyczą one zgody na przeprowadzenie doświadczenia oraz zatwierdzenia projektu doświadczenia. Jednostki doświadczalne zobowiązuje się ponadto do przechowywania dokumentacji dotyczącej doświadczeń przez okres 3 lat oraz określa się, co ta dokumentacja ma zawierać. Minister właściwy do spraw nauki prowadzi wykazy jednostek doświadczalnych, jednostek hodowlanych oraz dostawców. Umieszczenie jednostki doświadczalnej w wykazie następuje na wniosek kierownika jednostki doświadczalnej. Natomiast wpis jednostek hodowlanych oraz dostawców do wykazów następuje na podstawie informacji o wydanym zezwoleniu, przekazanych przez powiatowego lekarza weterynarii. Dodatkowo jednostki doświadczalne uzyskały możliwość hodowania zwierząt laboratoryjnych i utrzymywania zwierząt doświadczalnych.

Rozdział 6 dotyczy komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach. Tworzy się Krajową Komisję Etyczną do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach oraz lokalne komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach. Krajowa Komisja Etyczna powołuje lokalne komisje etyczne. Minister właściwy do spraw nauki powołuje i odwołuje członków Krajowej Komisji Etycznej. Należy zauważyć, że

przyjęte rozwiązania odnośnie do komisji etycznych stanowią kontynuację dotychczas istniejących unormowań w tym zakresie, przy jednoczesnym szczegółowym określeniu ich zadań i uprawnień. Zaproponowane nowe regulacje powierzają lokalnym komisjom etycznym zadania związane z udzielaniem zgody na przeprowadzanie doświadczeń, przy jednoczesnym powierzeniu im nadzoru nad przebiegiem tych doświadczeń.

Zgodnie z rozdziałem 7 Inspekcja Weterynaryjna sprawuje nadzór nad warunkami utrzymywania w hodowlach zwierząt doświadczalnych, jednostkach doświadczalnych i u dostawców oraz nad prawidłowym prowadzeniem ewidencji. Inspekcja Weterynaryjna współpracuje z komisjami etycznymi i może współdziałać z organizacjami społecznymi statutowo zajmującymi się ochroną zwierząt w ramach pełnionego nadzoru. W ustawie określono, na czym polega współpraca Inspekcji Weterynaryjnej z Krajową Komisją Etyczną i lokalnymi komisjami etycznymi.

W związku z powierzeniem nadzoru nad wykonywaniem doświadczeń lokalnym komisjom etycznym, w rozdziale tym zawarto przepisy upoważniające członków lokalnych komisji etycznych do przeprowadzania czynności kontrolnych, wystawiania dokumentów oraz egzekwowania uchwał wydanych na podstawie kontroli.

Ponadto minister właściwy do spraw nauki ogłasza corocznie raport dotyczący wykorzystania zwierząt doświadczalnych, jak również przedkłada, co trzy lata, zbiorcze sprawozdanie dla Komisji Europejskiej obejmujące dane zawarte w publikowanych raportach.

Rozdział 8 ustawy zawiera przepisy karne wprowadzające sankcje za nieprzestrzeganie określonych przepisów ustawy.

Projekt ustawy w rozdziale 9 zawiera także zmiany w przepisach obowiązujących, będące konsekwencją legislacyjną przyjętych w projekcie ustawy rozwiązań merytorycznych. Nowe regulacje prawne wynikające z przepisów ustawy o doświadczeniach na zwierzętach wymagają wprowadzenia stosownych zmian

w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz, w związku z koniecznością uzyskiwania zezwoleń na działalność polegającą na hodowli zwierząt laboratoryjnych oraz na dostarczaniu zwierząt doświadczalnych – w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

W dalszej kolejności omawiany rozdział zawiera przepisy dostosowawcze, przejściowe i końcowe. Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy został opracowany na bazie tekstu ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o doświadczeniach na zwierzętach. Wprowadzone zmiany i obecne brzmienie art. 1 ust. 2 pkt 1, art. 2 pkt 6, art. 5 pkt 3, art. 31, art. 33-35 oraz art. 40 wynikają bezpośrednio z wniosku Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o ponowne rozpatrzenie ustawy oraz są efektem przyjęcia wniosku przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie wymaga notyfikacji.

Projekt ustawy ma na celu wdrożenie dyrektyw:

- 1) 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz.Urz. WE L 358 z 18.12.1986),
- 2) 2003/65/WE z dnia 22 lipca 2003 r. zmieniającej dyrektywę 86/609/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz.Urz. WE L 230 z 16.09.2003).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowany akt normatywny oddziałuje na następujące podmioty:

- 1) jednostki naukowe wykonujące doświadczenia na zwierzętach (jednostki doświadczalne),
- 2) Krajową Komisję Etyczną i lokalne komisje etyczne,
- 3) Inspekcję Weterynaryjną,
- 4) hodowców zwierząt przeznaczonych do doświadczeń (jednostki hodowlane),
- 5) dostawców zwierząt doświadczalnych.

Projektowana ustawa kompleksowo reguluje sytuację wymienionych podmiotów stosownie do przepisów Unii Europejskiej w tym zakresie.

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Zgodnie z projektem ustawy, realizacja zadań związanych z nadzorowaniem i wydawaniem zgody na przeprowadzanie doświadczeń na zwierzętach, wydawanie zezwoleń na działalność związaną z hodowlą zwierząt laboratoryjnych lub dostarczaniem zwierząt doświadczalnych będzie spoczywać na:

- 1) Inspekcji Weterynaryjnej,
- 2) Krajowej Komisji Etycznej,
- 3) lokalnych komisjach etycznych.

W związku z powyższym nie zachodzi konieczność tworzenia nowej struktury administracyjnej, a jedynie jej dostosowanie do standardów europejskich. Zadania Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych będą się koncentrować na wyrażaniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia, w drodze uchwały, oraz na kontroli doświadczeń w zakresie ich zgodności

z zatwierdzonym projektem doświadczenia. Natomiast Inspekcja Weterynaryjna będzie sprawować, w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy, kontrolę w zakresie warunków utrzymywania zwierząt w jednostkach przeprowadzających doświadczenia oraz u hodowców i dostawców zwierząt doświadczalnych.

Wejście w życie ustawy będzie miało wpływ na wzrost wydatków z budżetu państwa. Niezbędne będzie bowiem sfinansowanie kosztów realizacji nowych zadań nałożonych na komisje etyczne oraz na ministra właściwego do spraw nauki. Koszty działania Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych zaplanowano w budżecie państwa na rok 2004 w wysokości 898 160 zł.

Skutki finansowe powodujące w 2005 r. wzrost wydatków w części 28, w dziale 750 Administracja Publiczna w stosunku do 2004 r. obejmują:

- 1) koszty obsługi administracyjnej lokalnych komisji etycznych, zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety związane z przeprowadzaniem kontroli – około 241 000 zł (koszty działania Krajowej Komisji Etycznej związane ze zwiększoną liczbą posiedzeń – około 22 000 zł),
- 2) koszty wynagrodzeń z pochodnymi dla 2 pracowników, których zatrudnienie w Ministerstwie Nauki i Informatyzacji jest niezbędne – około 90 000 zł,
- 3) koszty administracyjne utrzymania 2 stanowisk pracy – około 64 000 zł.

Skutki finansowe dla budżetu państwa wyniosą rocznie około 417 000 zł, w tym w części 28 będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw nauki 384 000 zł oraz 33 000 zł dodatkowych kosztów wynikających z wynagrodzeń za kontrole przeprowadzane przez lokalne komisje etyczne.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Realizacja zadań określonych w projektowanej ustawie związana z implementacją norm wspólnotowych w zakresie doświadczeń na zwierzętach nie będzie skutkować koniecznością stworzenia nowych miejsc pracy.

4. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Dostosowanie projektowanych rozwiązań ustawowych do norm wspólnotowych nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

5. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Projektowany akt normatywny nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje

Przeprowadzono szerokie konsultacje z organizacjami statutowo zajmującymi się ochroną zwierząt oraz z Krajową Komisją Etyczną do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach.

W ramach konsultacji uwagi zgłosiły:

Stowarzyszenie dla Natury WILK, Towarzystwo Salamandra, Stowarzyszenie OTOZ "Animals" i Stowarzyszenie Empatia.

Uwagi ww. organizacji były przedmiotem Konferencji Uzgadniającej, która odbyła się w dniu 9 września 2004 r. i przyjęte rozwiązania zostały uzgodnione.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP-1679 /04/DPE/bm

Warszawa, ~~27~~ września 2004 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o doświadczeniach na zwierzętach, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-169-04), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Projektowana ustawa o doświadczeniach na zwierzętach ma na celu pełną i kompleksową transpozycję do polskiego porządku prawnego norm prawa wspólnotowego w obszarze doświadczeń na zwierzętach. Obecnie problematyka dopuszczalności i zasad przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach unormowana jest w polskim prawie w sposób niepełny w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.
- II. Prawo Unii Europejskiej reguluje materię doświadczeń na zwierzętach w dyrektywie Rady nr 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz. Urz. WE L 358 z 18.12.1986 r., str. 1, ze zm.).

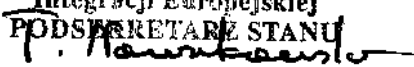
- III. Projektowana ustawa bazuje na tekście ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r., uwzględniając równocześnie uwagi Prezydenta RP wskazane w uzasadnieniu wniosku o jej ponowne rozpatrzenie. Projektowana ustawa zachowuje swój dostosowawczy charakter i w pełni wdraża postanowienia dyrektywy 86/609 do polskiego ustawodawstwa.
- IV. Projektowana ustawa, w ramach wyznaczonych przepisami dyrektywy 86/609, zachowuje podstawowe elementy dotychczasowego systemu. W szczególności utrzymana została rola komisji etycznych jako organów opiniujących doświadczenia na zwierzętach. Zgoda komisji etycznej jest podstawowym warunkiem dopuszczalności przeprowadzenia każdego doświadczenia. Równocześnie projektowana ustawa przyznaje lokalnym komisjom etycznym uprawnienia nadzorcze nad przeprowadzaniem doświadczeń w zakresie ich zgodności z projektem doświadczenia. Ponadto w przedłożonym projekcie rozbudowane i uzupełnione zostały przepisy dotyczące zasad wykorzystywania zwierząt do doświadczeń, warunków przetrzymywania zwierząt doświadczalnych, ich znakowania, hodowli i obrotu, w sposób zgodny ze standardami Unii Europejskiej.
- V. Pierwszy rozdział projektowanej ustawy określa przesłanki przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz dopuszczalne cele doświadczeń a także wprowadza - zgodne z prawem wspólnotowym - definicje. Podstawową dla ustawy definicją jest zawarta w art. 2 pkt 6 definicja „doświadczenia”. Jej treść odpowiada brzmieniu definicji określonej w art. 2 lit. d) dyrektywy 86/609, uwzględniając jednocześnie uwagę Prezydenta RP. Przepis art. 2 projektowanej ustawy wprowadza również inne kluczowe dla stosowania ustawy definicje: „zwierzęcia”, „zwierzęcia doświadczalnego” i „zwierzęcia laboratoryjnego”.
- VI. Przepis art. 1 ust. 2 projektowanej ustawy wymienia, jako możliwe cele doświadczeń, podstawowe badania naukowe oraz dydaktykę w szkołach wyższych. Należy podkreślić, iż wskazany zapis nie narusza norm Unii Europejskiej. Zasady przeprowadzania doświadczeń w celu podstawowych badań naukowych lub dydaktyki nie są przedmiotem harmonizacji na szczeblu Wspólnoty, pozostając poza zakresem regulacji Unii Europejskiej. Równocześnie prawo wspólnotowe nie wprowadza zakazu przeprowadzania takich doświadczeń. Natomiast objęcie doświadczeń przeprowadzanych w ww. celach równorzędnymi, jak w przypadku innych doświadczeń, ograniczeniami, jest zgodne z międzynarodowymi normami w dziedzinie doświadczeń na zwierzętach, za-

wartymi w szczególności w Konwencji Rady Europy o ochronie zwierząt kręgowych wykorzystywanych w celach doświadczalnych i innych celach naukowych.

- VII. Przepisy rozdziału drugiego ustawy określają zasady wykorzystania zwierząt do doświadczeń, zobowiązując w pierwszym rzędzie do wykorzystywania zwierząt specjalnie hodowanych do tego celu oraz wprowadzając zakaz wykorzystywania zwierząt bezdomnych (art. 7), zgodnie z przepisami art. 4, 7 i 19 dyrektywy 86/609. Przepisy wskazanego rozdziału określają także sposób znieczulenia oraz zasady postępowania ze zwierzęciem po zakończeniu doświadczenia. Przepisy rozdziału drugiego konkretyzują ogólną zasadę, iż przeprowadzenie doświadczenia jest środkiem ostatecznym, dopuszczalnym jedynie wtedy, gdy założonych celów nie można osiągnąć inną drogą, a sposób przeprowadzenia doświadczenia powinien powodować jak najmniejsze cierpienie zwierzęcia. Wskazane przepisy odpowiadają wymaganiom zawartym w szczególności w art. 7, 8 i 9 dyrektywy 86/609. Przepisy rozdziału drugiego zobowiązują również do korzystania z informacji międzynarodowej w celu wyeliminowania powtarzalności doświadczeń, zgodnie z art. 22 ww. dyrektywy.
- VIII. Rozdział trzeci projektowanej ustawy zawiera rozbudowane przepisy określające warunki przetrzymywania zwierząt doświadczalnych. Przepis art. 10 wdraża do polskiego prawa standardy określone w art. 5 dyrektywy 86/609, zawierając równocześnie delegację, pozwalającą na określenie szczegółowych warunków utrzymywania zwierząt laboratoryjnych, zawartych w załączniku II dyrektywy 86/609. Przepis art. 11 określa zasady znakowania psów, kotów i zwierząt naczelnych, zgodnie z art. 18 ww. dyrektywy.
- IX. Kolejne dwa rozdziały projektowanej ustawy dotyczą zasad działalności jednostek hodowlanych, dostawców i jednostek doświadczalnych, wprowadzając obowiązek rejestracji tych podmiotów. Konieczność rejestracji wynika bezpośrednio z przepisów art. 15 i 19 dyrektywy 86/609. Rozpoczęcie działalności w zakresie hodowli i dostawy zwierząt doświadczalnych wymaga uzyskania zezwolenia powiatowego lekarza weterynarii (art. 13 ust. 1 ustawy), przy czym ustawa określa zarówno warunki uzyskania zezwolenia, jak i przesłanki jego cofnięcia. Natomiast jednostki doświadczalne podlegają wpisowi do wykazu prowadzonego przez ministra właściwego do spraw nauki. Rozdział szósty ustawy określa sposób powoływania i zasady działania komisji etycznych oraz procedurę wyrażania zgody na przeprowadzenie doświadczenia.

- X. Projektowana ustawa wskazuje Inspekcję Weterynaryjną jako organ sprawujący nadzór nad przetrzymywaniem, hodowlą i prowadzeniem ewidencji zwierząt doświadczalnych oraz lokalne komisje etyczne jako jednostki sprawujące nadzór nad przeprowadzaniem doświadczeń w zakresie zgodności z zatwierdzonym projektem doświadczenia. Inspekcja Weterynaryjna oraz lokalne komisje etyczne pełnią więc rolę władzy krajowej, powołanej, zgodnie z wymaganiami art. 6 ust. 1 dyrektywy 86/609, do kontroli przestrzegania przepisów ustawy. Natomiast ministrowi właściwemu do spraw nauki powierzone zostały zadania dotyczące ogłaszania raportów dotyczących wykorzystania zwierząt doświadczalnych i współpracy z Komisją Europejską (art. 37 ustawy), zgodnie z art. 26 dyrektywy 86/609. Projektowana ustawa zawiera również szereg przepisów karnych (rozdział ósmy), mających zapewnić skuteczność transponowanych norm wspólnotowych.
- XI. **W konkluzji stwierdzam, że projekt ustawy o doświadczeniach na zwierzętach jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.**

Z pp. Sekretarza Komitetu
Z poważaniem,
Integracji Europejskiej
PODSKRETAŁ STANU

Tomasz Nowakowski

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Wojciech Olejniczak
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**Rozporządzenie
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi¹⁾**

z dnia.....2004r.

w sprawie szczegółowych warunków utrzymywania zwierząt laboratoryjnych²⁾

Na podstawie art. 10 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr.....,poz.....), zarządza się, co następuje:

§1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki utrzymywania zwierząt laboratoryjnych w jednostkach hodowlanych, jednostkach doświadczalnych i u dostawców.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu mowa o:

- 1) pomieszczeniu dla zwierząt — rozumie się przez to pomieszczenie, w którym zwierzęta laboratoryjne są utrzymywane do celów reprodukcji i hodowli, lub w trakcie prowadzenia doświadczeń;
- 2) klatce — rozumie się przez to zamknięty pojemnik, umocowany na stałe lub przenośny, w którym zwierzę lub zwierzęta są utrzymywane lub przewożone;
- 3) kojcu — rozumie się przez to przestrzeń, w obrębie której utrzymuje się jedno lub więcej zwierząt;
- 4) boksie — rozumie się przez to przestrzeń, w której utrzymuje się duże zwierzęta;
- 5) wybiegu — rozumie się przez to przestrzeń, znajdującą się przeważnie na zewnątrz stałych zabudowań, w obrębie której zwierzęta utrzymywane w klatce, kojcu lub boksie mogą swobodnie zażywać ruchu przez pewien czas, stosownie do ich potrzeb ekologicznych i fizjologicznych;
- 6) stanowisku — rozumie się przez to małe zagrodzenie o trzech bokach, wyposażone w poidło, karmidło i boczne przegrody, gdzie jedno lub dwa zwierzęta mogą przebywać uwiązane.

§ 3.1. Hodowla zwierząt laboratoryjnych może być prowadzona jedynie w pomieszczeniach wyposażonych w urządzenia i instalacje umożliwiające

utrzymanie warunków odpowiednich dla zapewnienia zdrowia i dobrego samopoczucia danego gatunku zwierząt, przy zapewnieniu pożywienia, wody i pielęgnacji oraz swobody ruchu, przynajmniej w minimalnym stopniu.

2. Wszelkie ograniczenia w zaspokajaniu przez zwierzęta potrzeb fizjologicznych i etologicznych muszą być zminimalizowane.

3. Hodowca powinien wydzielić pomieszczenia służące do przechowywania karmy, czystych klatek, przyborów i innego wyposażenia, pomieszczenia służące do mycia i odkażania używanego sprzętu oraz pomieszczenia służące do przechowywania i utylizacji martwych zwierząt i odchodów zwierzęcych. W przypadku braku możliwości utylizacji martwych zwierząt należy wskazać miejsce, w którym te czynności będą wykonywane. Pomieszczenie na żywność powinno być chłodne, suche i zabezpieczone przed dostępem owadów.

4. Stan zdrowia zwierząt laboratoryjnych, warunki w jakich są one utrzymywane oraz sposób pielęgnacji powinny być pod stałą kontrolą lekarza weterynarii.

5. Każde zwierzę powinno posiadać atest pochodzenia zawierający informację o gatunku, szczepie, płci, wieku oraz o masie ciała.

6. Zwierzęta chore lub ranne powinny mieć zapewnione osobne pomieszczenie.

7. Wszelkie zabiegi i doświadczenia na zwierzętach powinny być prowadzone w osobnym, odpowiednio wyposażonym pomieszczeniu.

8. Warunki środowiskowe, w jakich utrzymywane są zwierzęta laboratoryjne i wszelkie urządzenia im służące powinny być codziennie kontrolowane, zaś pomieszczenia w których utrzymuje się zwierzęta winny być wyposażone w czujniki wykrywające pożar oraz zabezpieczone przed wejściem osób niepowołanych.

§ 4.1 Szczegółowe warunki środowiskowe jakie powinny być spełnione przy hodowli zwierząt laboratoryjnych, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Szczegółowe warunki zoohigieniczne i zagęszczenie zwierząt laboratoryjnych w

pomieszczeniach dla zwierząt, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W porozumieniu:

Minister Nauki i Informatyzacji

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 32, poz. 305).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz. Urz. WE L 358, z 18.12.86 r., z późn. zm.). Dane dotyczące ogłoszenia aktu prawa Unii Europejskiej, zamieszczonego w niniejszym rozporządzeniu, z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, dotyczą ogłoszenia tego aktu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Szczegółowe warunki środowiskowe dla poszczególnych gatunków zwierząt

I. Pomieszczenia dla zwierząt

1. Materiały użyte do konstrukcji pomieszczeń dla zwierząt laboratoryjnych i ich wyposażenie (klatki, kojce, karmniki, poidła itp.) z którymi stykają się zwierzęta nie mogą być dla nich szkodliwe, ich powierzchnie muszą być gładkie, nieprzepuszczalne, dające się łatwo czyścić i dezynfekować. Powinny być odporne na środki dezynfekcyjne i mocz. Podłogi muszą być wytrzymałe na obciążenia klatkami i zwierzętami. Do budowy pomieszczeń dla zwierząt zabrania się używać azbestu. Wszelkie urządzenia winny być bezpieczne tak aby nie powodować urazów i zranień zwierząt.
2. Pomieszczenia przeznaczone dla zwierząt doświadczalnych, innych niż laboratoryjne, powinny odpowiadać warunkom określonym w rozporządzeniu właściwego ministra do spraw rolnictwa, wydanym na podstawie art.12. ust.7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. Nr 111, poz.724).
3. Pomieszczenia dla zwierząt i wybiegi muszą być tak skonstruowane aby uniemożliwić ucieczkę zwierząt a także przedostanie się do nich zwierząt z zewnątrz .
4. Standard urządzeń zależy od zachowania higieny. Konieczne są czytelne instrukcje dotyczące czyszczenia klatek i boksów. Wszystkie urządzenia oraz pomieszczenia dla zwierząt powinny być rutynowo czyszczone i myte a gdy jest to niezbędne sterylizowane.

II. Wentylacja

1. Pomieszczenia, w których utrzymywane są zwierzęta laboratoryjne powinny być wyposażone w odpowiedni system wentylacji, dostosowany do potrzeb gatunków tam przebywających. Zadaniem systemu wentylacji jest dostarczenie czystego powietrza i usuwanie nieprzyjemnych zapachów, gazów toksycznych, pyłu, mikroflory, a także pary wodnej i nadmiaru ciepła.
2. Powietrze w pomieszczeniach powinno być często wymieniane. Częstość wentylacji odpowiadająca 15-20 cyklom wymiany powietrza na godzinę jest na ogół wystarczająca. W niektórych okolicznościach, przy małym zagęszczeniu, można uznać za wystarczającą częstość wentylacji wynoszącą 8-10 cykli wymiany powietrza na godzinę.
3. Systemy wentylacji powinny być tak skonstruowane, by można było uniknąć szkodliwych przeciągów.
4. W warunkach klimatycznych, jakie przeważają w Polsce może się okazać konieczne, aby system wentylacji był wyposażony jednocześnie w urządzenia do ogrzewania jak i chłodzenia powietrza (klimatyzacja).

5. Przy stosowaniu w pomieszczeniu dla zwierząt mechanicznego systemu wentylacji, niezbędne jest sprzężenie z systemem alarmowym, a pomieszczenie dodatkowo powinno być wyposażone w system wentylacji awaryjnej.

III. Temperatura

1. Zakres temperatur w pomieszczeniach dla zwierząt, w których utrzymywane są zwierzęta laboratoryjne, powinien być odpowiedni dla gatunku i stanu fizjologicznego.
2. Temperatura powietrza w pomieszczeniach dla zwierząt, przeznaczonych dla zwierząt laboratoryjnych, powinna być kontrolowana na bieżąco.

IV. Wilgotność

Poziom wilgotności względnej w pomieszczeniach dla zwierząt powinien być dostosowany do wymogów gatunków w nich przebywających i być normalnie utrzymywany dla zwierząt laboratoryjnych w granicach 55% do 10%, a dla innych zwierząt doświadczalnych w granicach 70 % do 10%.

V. Oświetlenie:

1. W pomieszczeniach dla zwierząt pozbawionych okien niezbędne jest zapewnienie sztucznego oświetlenia, tak aby jednocześnie zaspokoić wymagania biologiczne zwierząt i stworzyć zadawalające warunki pracy dla obsługi. Konieczne jest także regulowanie intensywności światła oraz zachowanie cyklu dnia i nocy.
2. Intensywność oświetlenia w korytarzach na wysokości 1 metra nad poziomem podłogi powinna wynosić 350-450 lx, a na wysokości 2 m - 700 lx. Natężenie oświetlenia w klatkach powinno wynosić nie więcej niż 60 lx.
3. Psy i koty wymagają światła naturalnego (dziennego).
4. W godzinach ciemności dopuszcza się stosowanie światła czerwonego o natężeniu pozwalającym na wykonanie przez obsługę niezbędnych czynności.
5. W obiekcie, w którym stosowane jest jedynie oświetlenie sztuczne należy przewidzieć na wypadek przerwy w dostawie energii elektrycznej, możliwość oświetlenia awaryjnego np. z generatora prądu.

VI. Hałas

Natężenie hałasu w pomieszczeniach w których utrzymywane są:

- 1) zwierzęta laboratoryjne - nie powinno przekraczać 35db;
- 2) zwierzęta gospodarskie - nie powinno przekraczać 60 db.

VII. Pielęgnacja

1. Kierownik jednostki doświadczalnej, jednostki hodowlanej lub dostawca gwarantują, aby stan zwierząt i warunki, w jakich są utrzymywane oraz sposób pielęgnacji były regularnie kontrolowane przez lekarza weterynarii.

2. Każde zwierzę chore lub zranione powinno być możliwie najszybciej zgłoszone lekarzowi weterynarii w celu leczenia. Jeżeli według opinii lekarza weterynarii zwierzę będzie dalej żyć jedynie cierpiąc i znosząc ból, należy je poddać eutanazji, stosując dopuszczone przepisami metody humanitarnego uśmiercania. W przypadku nieobecności lekarza weterynarii, każde zwierzę poważnie ranne powinno zostać bezzwłocznie uśmiercone przy zachowaniu wszystkich reguł postępowania humanitarnego, przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje.

3. Zdrowie i higiena osobista personelu powinny być przedmiotem szczególnej uwagi, ze względu na potencjalne zagrożenie jakie stanowią dla zwierząt.

4. Utrzymanie zwierząt w klatkach, kojcach na stanowiskach lub wybiegach, powinno odpowiadać wytycznym zawartym w załączniku nr 2 do rozporządzenia w tabelach 3 - 13, które określają minimalne powierzchnie podłogi i wysokości klatek oraz określające liczbę zwierząt w klatce w zależności od ich masy ciała i powierzchni klatki. Należy zapewnić zwierzętom możliwość ruchu i ćwiczeń kiedy tylko jest to możliwe

5. Trzymanie w klatkach psów i kotów powinno być ograniczone do czasu jaki jest niezbędny do wykonania doświadczenia. Zwierzęta powinny być wypuszczane z klatek przynajmniej raz dziennie, jeżeli nie zaburzy to przebiegu doświadczenia, a powierzchnia przeznaczona do relaksu powinna zapewniać możliwość swobodnego ruchu. Nie należy używać podłogi rusztowej. Klatki dla kotów powinny być wyposażone w kuwety, miejsca do odpoczynku oraz przedmioty do wspinania i ścierania pazurów. Psy utrzymywane w kojcach na zewnątrz muszą mieć możliwość schronienia się przed złymi warunkami atmosferycznymi.

VIII. Żywnienie

1. Przy produkcji, wyborze i przygotowywaniu karmy powinny być podjęte środki ostrożności, by uniknąć wszelkich zanieczyszczeń chemicznych, fizycznych lub mikrobiologicznych. Karma powinna być opakowana, jeżeli zachodzi potrzeba, w szczelne torby opatrzone informacją o dacie produkcji i terminie ważności.
2. Pakowanie, transport i magazynowanie karmy powinno przebiegać w taki sposób, by uniknąć skażenia, zepsucia lub zniszczenia. Pomieszczenia służące do magazynowania powinny być chłodne, ciemne, suche, wolne od szkodników. Łatwo psująca się karma powinna być przechowywana w chłodniach, lodówkach lub zamrażarkach.
3. Wszelkie naczynia do karmienia, poidła lub inne sprzęty służące do karmienia zwierząt laboratoryjnych powinny być regularnie czyszczone oraz sterylizowane. Sposób podawania pożywienia może zmieniać się w zależności od gatunku zwierzęcia laboratoryjnego, lecz powinien zaspokajać jego potrzeby fizjologiczne.

IX. Woda

1. Wszystkie zwierzęta laboratoryjne powinny mieć stały dostęp do wody pitnej. Podczas przewozu jest dopuszczalne, aby woda była podawana jako składnik paszy płynnej. Ponieważ jednak przez wodę przenoszone są mikroorganizmy, powinna ona być podawana w taki sposób, by zagrożenia zostały zmniejszone do

minimum. Dopuszcza się dwie metody pojenia: butelki lub automatyczny system pojenia.

2. Dla małych zwierząt, takich jak: gryzonie i króliki, często używa się butelek. Powinny one być wykonane z tworzywa półprzezroczystego, aby można było sprawdzić ich zawartość. Szyjki butelek powinny być wystarczająco szerokie, by umożliwić łatwe i skuteczne wyczyszczenie. Jeżeli butelka jest wykonana z plastiku, powinna być odporna na środki żrące i autoklawowanie. Kapsle, korki i przewody powinny również nadawać się do sterylizowania i łatwego czyszczenia. Wszelkie butelki i inne wyposażenie powinno być demontowane, czyszczone i sterylizowane regularnie i w odpowiednich odstępach czasu. Byłoby pożądane, by za każdym razem butelki były wymieniane na czyste i wysterylizowane, zamiast być ponownie napełniane wodą w pomieszczeniach, w których przetrzymywane są zwierzęta.
3. Automatyczne poidła powinny być systematycznie sprawdzane i konserwowane, aby zapobiec awariom i rozwijaniu się infekcji. Jeżeli używane są klatki o szczelnych podłogach, należy czuwać nad zminimalizowaniem ryzyka ich zalania.

X. Ściółka

Powinna być sucha, o dobrych cechach adsorpcji i absorpcji, pozbawiona substancji toksycznych, wolna od wszelkich czynników powodujących infekcje i szkodników. W szczególności należałoby unikać używania trocin lub materiałów do podścielania pochodzących z drewna poddanego obróbce chemicznej. Można używać niektórych półproduktów lub odpadów przemysłowych.

XI. Transport

Osoba wysyłająca jest odpowiedzialna za dopilnowanie, że zwierzęta wysyłane są zdrowe. Chore zwierzęta mogą być przedmiotem transportu, jeżeli jest on niezbędny do leczenia lub diagnozy.

Samice, które mogą urodzić w czasie transportu lub urodziły w ciągu 48 godzin przed transportem powinny być wykluczone z transportu.

Osoba wysyłająca zwierzęta ma obowiązek zapewnić im warunki zapobiegające zbędnym cierpieniom związanym ze złą wentylacją, ekstremalnymi temperaturami, brakiem wody i paszy itp. Odbiorca powinien być poinformowany o wszelkich szczegółach transportu aby móc jak najszybciej odebrać przesyłkę.

Zwierzęta powinny być jak najszybciej przeniesione do czystych klatek i zaopatrzone w wodę i paszę.

Zwierzęta chore lub w złej kondycji powinny być poddane obserwacji i w tym czasie odseparowane od innych zwierząt. Niezwłocznie muszą być zbadane przez lekarza weterynarii i poddane leczeniu lub uśmiercone w sposób humanitarny.

Szczegółowe warunki mikroklimatyczne i zagęszczenie zwierząt doświadczalnych w pomieszczeniach

Tabela 1

Wytyczne w zakresie minimalnej wymiany powietrza w pomieszczeniach

Zwierzęta doświadczalne	Wymiana powietrza (m ² /h/szt.)	
Zwierzęta laboratoryjne		
Mysz	0.25	
Szczur	1,43	
Chomik syryjski	0.70	
Świnka morska	1,95	
Królik	20,40	
Kot	20,40	
Pies	152,9	
Inne zwierzęta		
	Zima	Lato
Cielęta	20	100
Krowy	90	400
Lochy, knury	20	100
Prosięta, warchlaki	8	30
Tuczniki	15	80
Owce	15	60
Kozy	15	60

Tabela 2

Wytyczne dotyczące temperatury i wilgotności względnej powietrza w pomieszczeniach

Gatunek	Optymalny zakres temperatur (°C)	Optymalny zakres wilgotność (%)
Mysz	20-24	55
Szczur	20-24	55
Chomik syryjski	20-24	55
Suwak	20-24	55
Świnka morska	20-24	55
Przepiórka	20-24	55
Królik	15-21	55
Kot	15-21	55
Pies	15-21	55
Fretka	15-21	55
Drób	15-21	55
Gołąb	15-21	55
Świnia	10-24	70-80
Koza	10-24	70-80
Owca	10-24	70 - 80
Bvdło	10-24	70-80
Koń	10-24	70-80
Zwierzęta naczelne	20-24	

Tabela 3

Wytyczne dotyczące minimalnych powierzchni podłogi w klatce oraz minimalnej wysokości klatki dla małych gryzoni i królików

Gatunki	Minimalna powierzchnia podłogi w klatce (cm ²)	Minimalna wysokość klatki (cm)
Mysz	180	12
Szczur	350	14
Chomik syryjski	180	12
Świnka morska	600	18
Królik 1 kg	1,400	30
2kg	2,00	30
3 kg	2,500	35
4kg	3,000	40
5 kg	3,600	40

Tabela 4

Wytyczne dotyczące minimalnej powierzchni podłogi w klatce i minimalnej wysokości klatki dla małych gryzoni utrzymywanych w celach hodowlanych

Gatunki	Minimalna powierzchnia podłogi w klatce dla matki i młodych (cm ²)	Minimalna wysokość Klatki (cm)
Mysz	200	12
Szczur	800	14
Chomik syryjski	650	12
Świnka morska	1200	18
Świnka morska w haremach	100 na dorosłego osobnika	18

Tabela 5

Wytyczne dotyczące minimalnej powierzchni podłogi i powierzchni gniazda oraz wysokość klatki dla królików utrzymywanych w celach hodowlanych

Masa ciała królicy (kg)	Minimalna powierzchnia podłogi w klatce królicy i miotu (cm ²)	Minimalna wysokość klatki (cm)	Minimalna powierzchnia gniazda (m ²)
1	0,30	30	0,10
2	0,35	30	0,10
3	0,40	35	0,12
4	0,45	40	0,12
5	0,50	40	0,14

Tabela 6
Wytyczne dotyczące pomieszczeń dla kotów (doświadczenia i hodowla)

Masa ciała kota (kg)	Minimalna powierzchnia klatki dla kota (m ²)	Minimalna wysokość klatki (cm ²)	Minimalna Powierzchnia klatki dla kotki i miotu (m ²)	Minimalna powierzchnia wybiegu dla kotki i miotu (m ²)
0,5-1	0,2	50	-	-
1-3	0,3	50	0,58	2
3-4	0,4	50	0,58	2
4-5	0,6	50	0,58	2

Tabela 7
Wytyczne dotyczące utrzymywania psów w klatkach (doświadczenia)

Wysokość psa w kłębie (cm)	Minimalna powierzchnia podłogi klatki dla psa (m ²)	Minimalna wysokość klatki (cm)
30	0,75	60
40	1,00	80
70	1,75	140

Tabela 8
Wytyczne dotyczące trzymania psów w kojcach (utrzymywanie, doświadczenia i hodowla)

Masa ciała Psa (kg)	Minimalna powierzchnia zagrody dla psa (m ²)	Minimalna powierzchnia terenu do ćwiczeń dla psa	
		do 3 psów (m ²)	powyżej 3 psów (m ²)
<6	0,5	0,5 (1,0)	0,5 (1,0)
6-10	0,7	1,4 (2,1)	1,2 (1,9)
10-20	1,2	1,6 (2,8)	1,4 (2,6)
20-30	1,7	1,9 (3,6)	1,6 (3,3)
>30	2,0	2,0 (4,0)	1,8 (3,8)

Tabela 9
Wytyczne dotyczące umieszczania w klatkach świń (utrzymywanie i doświadczenia)

Masa ciała świni (kg)	Minimalna powierzchnia podłogi dla świni (m ²)	Minimalna wysokość klatki (cm)
5-15	0,35	50
15-25	0,55	60
25-40	0,80	80

Tabela 10

Wytyczne dotyczące utrzymywania zwierząt gospodarskich w kojcach grupowych

Gatunek i masa ciała (kg)	Minimalna powierzchnia podłogi kojca (m ²)	Minimalna długość kojca (m)	Minimalna wysokość przegród wewnętrznych (m)	Minimalna powierzchnia podłogi kojca dla grupy zwierząt (m ² /zwierzę)	Minimalna długość karmnika (koryta) (m/zwierzę)
Świnie					
10-30	2	1,6	0,8	0,2	0,20
30-50	2	1,8	1,0	0,3	0,25
50-100	3	2,1	1,2	0,8	0,30
100-150	5	2,5	1,4	1,2	0,35
<150	5	2,5	1,4	2,5	0,40
Owce					
<70	1,4	1,8	1,2	0,7	0,35
Kozy					
<70	1,6	1,8	2,0	0,8	0,35
Bydło					
< 60	2,0	1,1	1,0	0,8	0,30
60-100	2,2	1,8	1,0	1,0	0,30
100-150	2,4	1,8	1,0	1,2	0,35
150-200	2,5	2,0	1,2	1,4	0,40
200-400	2,6	2,2	1,4	1,6	0,55
>400	2,8	2,2	1,4	1,8	0,65
konie dorosłe	13,5	4,5	1,8	-	-

Tabela 11

Wytyczne dotyczące utrzymywania zwierząt doświadczalnych na stanowiskach indywidualnych

Gatunek i masa ciała (kg)	Minimalna powierzchnia stanowiska (m ²)	Minimalna długość stanowiska (m)	Minimalna wysokość przegrody między stanowiskami (m)
Świnie			
100-150	1,2	2,0	0,9
<150	2,5	2,5	1,4
Owce <70	0,7	1,0	0,9
Kozy <70	0,8	1,0	0,9
Bydło			
60-100	0,6	1,0	0,9
100-150	0,9	1,4	0,9
150-200	1,2	1,6	1,4
200-350	1,8	1,8	1,4
350 - 500	2,1	1,9	1,4
>500	2,6	2,2	1,4
Konie dorosłe	4,0	2,5	1,6

Tabela 12

Wytyczne dotyczące utrzymywania ptaków w klatkach

Gatunek i masa ciała (g)	Minimalna powierzchnia dla 1ptaka (cm ² /ptaka)	Minimalna powierzchnia dla 2 ptaków (cm ² /ptaka)	Minimalna powierzchnia dla 3 ptaków lub więcej (cm ² /ptaka)	Minimalna wysokość klatki (cm)	Minimalna długość karmnika dla 1 ptaka (cm)
Kurczaki					
100-300	250	200	150	25	5
300-600	500	400	300	35	7
600-1200	1.000	600	450	45	10
1200-1800	1.200	700	550	45	12
1800-2400	1,400	850	650	45	12
Koguty					
2400	1800	1200	1000	60	15
Przepiórki					
120-140	350	250	200	15	4

Tabela 13
Wytyczne dotyczące klatek dla zwierząt naczelnych

Waga (kg)	Minimalna powierzchnia podłogi dla jednego lub dwóch zwierząt (m ²)	Minimalna wysokość klatki (cm)
< 1	0,25	60
1 - 3	0,35	75
3 - 5	0,50	80
5 - 7	0,70	85
7 - 9	0,90	90
9 - 15	1,10	125
15 - 25	1,50	125

Tabela 14
Zalecana długość kwarantanny

Gatunek	Ilość dni
Myszy	5-15
Szczury	5-15
Gerbile	5-15
Świnki morskie	5-15
Chomiki syryjskie	5-15
Króliki	20-30
Koty	20-30
Psy	20-30
Zwierzęta naczelne	40-60

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków utrzymywania zwierząt laboratoryjnych stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 10 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U .Nr ....., poz. ....).

W projekcie rozporządzenia określono warunki utrzymywania jakie należy zapewnić zwierzętom w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych i u dostawców utrzymujących zwierzęta laboratoryjne lub prowadzących hodowle zwierząt laboratoryjnych mając na względzie przepisy Unii Europejskiej zawarte w szczególności w załączniku do Dyrektywy 86/609.

W projekcie określono:

Warunki zoohigieniczne dla poszczególnych gatunków zwierząt , normy powierzchniowe dla poszczególnych gatunków zwierząt, sposób sprawowania opieki nad zwierzętami laboratoryjnymi, warunki, które należy spełnić w celu otrzymywania zezwolenia na prowadzenie hodowli

Dotychczas nie było w prawie polskim przepisów szczegółowo określających warunki bytowe w jakich powinny być utrzymywane zwierzęta używane do doświadczeń naukowych. Proponowany projekt stanowi uzupełnienie transpozycji przepisów Unii Europejskiej a jego przyjęcie nie będzie miało konsekwencji dla budżetu.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾
z dnia ..... 2004 r.

**w sprawie kwalifikacji osób sprawujących opiekę nad zwierzętami
doświadczalnymi oraz kwalifikacji osób sprawujących nadzór nad tymi
osobami²⁾**

Na podstawie art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia .....2004 r. o doświadczeniach na zwierzętach(Dz. U. z .....r. Nr ....., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Osoby opiekujące się zwierzętami doświadczalnymi posiadają wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe oraz:

- 1) potwierdzone dokumentem wystawionym przez kierownika jednostki doświadczalnej lub jednostki hodowlanej szkolenie teoretyczne obejmujące zagadnienia wymagane do sprawowania opieki nad zwierzętami doświadczalnymi;
- 2) trzymiesięczną praktykę w jednostce doświadczalnej, lub jednostce hodowlanej w zakresie utrzymywania zwierząt oraz wykonywania czynności związanych z karmieniem, pojeniem, chwytniem, poskramianiem, przemieszczaniem i transportem zwierząt.

2. Szkolenia oraz staż, o których mowa w ust. 1, odbywają się w ramach kursów i szkoleń organizowanych i potwierdzanych zgodnie z zasadami określonymi w przepisach odrębnych.

§ 2. 1 Osoby sprawujące nadzór nad osobami, o których mowa w § 1, posiadają:

- 1) wykształcenie co najmniej średnie w kierunku biologicznym, zootechnicznym lub weterynaryjnym;

- 2) 5- letni staż pracy w jednostce doświadczalnej, jednostce hodowlanej lub u dostawcy na stanowisku bezpośrednio związanym z opieką, hodowlą i obrotem zwierzętami doświadczalnymi;
  - 3) potwierdzone dokumentem wystawionym przez kierownika jednostki doświadczalnej szkolenie teoretyczne obejmujące zagadnienia związane z nadzorem i zarządzaniem miejscami utrzymywania zwierząt w tych jednostkach.
2. Szkolenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, odbywa się w ramach kursów i szkoleń organizowanych przez jednostki doświadczalne.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 32, poz. 305).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz. Urz. WE L 358, z 18.12.86 r., z późn. zm.). Dane dotyczące ogłoszenia aktu prawa Unii Europejskiej, zamieszczonego w niniejszym rozporządzeniu, z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, dotyczą ogłoszenia tego aktu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

UZASADNIENIE:

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania psów, kotów i zwierząt naczelných stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach Dz. U z .....r. Nr ... , poz.....).

Projekt rozporządzenia uzupełnia ogólny przepis projektu ustawy wymagający kwalifikacji od osób sprawujących opiekę nad zwierzętami doświadczalnymi i w tym zakresie stanowi realizację wytycznych zawartych w implementowanej dyrektywie. Projekt rozporządzenia wdraża do polskiego prawa regulacje wymagające od państw członkowskich zapewnienia odpowiednich kwalifikacji osobom nadzorującym osoby bezpośrednio zajmujące się zwierzętami w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych oraz u dostawców.

Projekt implementuje do prawa polskiego konieczność wprowadzenia obowiązku posiadania kwalifikacji dla osób opiekujących się zwierzętami doświadczalnymi w jednostkach doświadczalnych, jednostkach hodowlanych lub u dostawców. Jako minimalne wymagania określono w rozporządzeniu poziom wykształcenia, szkolenie teoretyczne i praktyczne doświadczenie wynikające ze stażu pracy. Zaproponowano również aby szkolenie oraz staż odbywały się w jednostkach doświadczalnych lub jednostkach hodowlanych pomijając w tym zakresie dostawców z uwagi na brak stosownej kadry dydaktycznej. W przypadku osób nadzorujących uznano za zasadne aby ich szkolenie prowadziły wyłącznie jednostki doświadczalne.

Koszty związane ze szkoleniami będą poniesione przez hodowców, dostawców i jednostki doświadczalne. W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia zostanie przesłany organizacjom społecznym, które statutowo zajmują się ochroną zwierząt oraz Krajowej Izbie Lekarsko - Weterynaryjnej, Ogólnopolskiemu Związkowi Zawodowemu Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej, Krajowej Radzie Izb Rolniczych i Polskiej Federacji Pracodawców Prywatnych, Krajowej Komisji Etycznej oraz zostanie umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia nie będą miały wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, rynek pracy, sytuację i rozwój regionalny.

Przyjęcie przedłożonego projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie spowoduje konsekwencji dla budżetu.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia ..... 2004 r.

w sprawie znakowania psów, kotów i zwierząt naczelnych²⁾

Na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy z dnia .....2004 r. o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. z 2004 r. Nr..., poz.....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa sposób znakowania psów, kotów i zwierząt naczelnych przetrzymywanych w obiektach jednostek hodowlanych, doświadczalnych i u dostawców.

§ 2.1. Oznakowania zwierząt, o których mowa w §1, dokonuje się poprzez umieszczenie pod skórą elektronicznego nośnika informacji(chip), zawierającego co najmniej informacje, o których mowa w ust. 2.

2. W przypadku psów, kotów dopuszcza się znakowanie poprzez tatuaż na wewnętrznej powierzchni uda, zawierający następujące informacje:

1) na lewym udzie - numer jednostki hodowlanej, jednostki doświadczalnej lub dostawcy;

2) na prawym udzie - indywidualny numer zwierzęcia.

3. W przypadku, gdy znakowania dokonuje się w sposób, o którym mowa w ust. 2, cyfry powinny być wielkości nie mniejszej niż 5 mm i nie większej niż 10 mm.

4. W przypadku gdy znakowania dokonuje się w sposób, o którym mowa w ust. 1, dokumentacja dotycząca danych zwierzęcia powinna zawierać informacje o:

1) lokalizacji nośnika,

2) rodzaju urządzenia służącego do odczytania danych.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 32, poz. 305).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych (Dz. Urz. WE L 358, z 18.12.86 r., z późn. zm.). Dane dotyczące ogłoszenia aktu prawa Unii Europejskiej, zamieszczonego w niniejszym rozporządzeniu, z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, dotyczą ogłoszenia tego aktu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

UZASADNIENIE:

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania psów, kotów i zwierząt naczelných stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 11 ust. 7 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach Dz. U z 2004 r. Nr ... , poz.....).

Projekt implementuje do prawa polskiego konieczność wprowadzenia obowiązku znakowania psów, kotów i zwierząt naczelných używanych do doświadczeń, wynikającego z Dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich Nr 86/609 EWG z dnia 24 listopada 1986 r. o ujednoczeniu ustaw, rozporządzeń i zarządzeń administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt używanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych. W Art. 11 ustawy o doświadczeniach na zwierzętach określono gatunki zwierząt podlegające znakowaniu oraz czas i miejsce wykonania znakowania. W ust. 7 artykułu 11 ustawy zawarte zostało upoważnienie dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do wydania rozporządzenia określającego sposobu znakowania i wzoru znaków identyfikacyjnych dla wymienionych w ustawie gatunków zwierząt używanych do doświadczeń.

W projekcie rozporządzenia proponuje się aby psy i koty były znakowane przez tatuowanie znaków identyfikacyjnych na wewnętrznej powierzchni uda lub przez wczepienie pod skórę elektronicznego nośnika informacji. Obie metody były i są stosowane zarówno u zwierząt domowych, gospodarskich i innych w przypadkach gdy identyfikacja indywidualna jest niezbędna. Proponuje się aby zwierzęta należące do naczelných znakować wyłącznie przez umieszczenie pod skórą *chipa*. Koszty związane ze znakowaniem będą poniesione przez hodowców, dostawców i jednostki naukowe. Obowiązek znakowania wymienionych wyżej zwierząt wynika z przeniesienia do przepisów ustawy o doświadczeniach, przepisów dyrektywy 86/609. Sposób znakowania zwierząt naczelných psów i kotów określony w rozporządzeniu jest przepisem krajowym wynikającym z konieczności określenia jednolitego i możliwie najmniej bolesnego znakowania tych zwierząt.

W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia zostanie przesłany organizacjom społecznym, które statutowo zajmują się ochroną zwierząt oraz

Krajowej Izbie Lekarsko - Weterynaryjnej, Ogólnopolskiemu Związkowi Zawodowemu Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej, Krajowej Radzie Izb Rolniczych i Polskiej Federacji Pracodawców Prywatnych oraz zostanie umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia nie będą miały wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, rynek pracy, sytuację i rozwój regionalny.

Przyjęcie przedłożonego projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie spowoduje konsekwencji dla budżetu.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I INFORMATYZACJI ¹⁾**

z dnia ..... r.

**w sprawie kwalifikacji osób nadzorujących doświadczenie na zwierzętach,
przeprowadzających doświadczenie oraz uczestniczących w doświadczeniu i
wzoru zezwolenia indywidualnego dla osób przeprowadzających
doświadczenia**

Na podstawie art. 16 ust. 5 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr ..... poz.....) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Osoba nadzorująca doświadczenia na zwierzętach przeprowadzane w jednostkach doświadczalnych, o których mowa w art 16 ust. 1 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach, zwanej dalej „ustawą”, posiada następujące kwalifikacje:

- 1) stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk biologicznych, farmaceutycznych, medycznych, weterynaryjnych lub zootechnicznych oraz
- 2) co najmniej czteroletni staż pracy umożliwiający uzyskanie praktycznych umiejętności w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach.

2. Doświadczenia na zwierzętach przeprowadzane w jednostkach doświadczalnych, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy, może nadzorować również osoba posiadająca:

- 1) stopień naukowy doktora w dziedzinie nauki innej niż wymieniona w ust. 1 pkt 1, albo tytuł magistra nauk biologicznych, farmaceutycznych, medycznych, weterynaryjnych lub zootechnicznych;
- 2) ukończone studia podyplomowe lub kursy z zakresu przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach;
- 3) co najmniej pięcioletni staż pracy umożliwiający uzyskanie praktycznych umiejętności w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach.

§ 2.

Osoba przeprowadzająca doświadczenie na zwierzętach posiada następujące kwalifikacje:

- 1) dyplom ukończenia szkoły wyższej w dziedzinie nauk biologicznych, medycznych, rolniczych, weterynaryjnych, farmaceutycznych, zootechnicznych oraz co najmniej jednoroczny staż pracy umożliwiający uzyskanie praktycznych umiejętności w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach, albo
- 2) dyplom ukończenia szkoły wyższej w dziedzinie nauki innej niż wymieniona w ust. 1 pkt 1 i dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub dokument potwierdzający ukończenie kursu z zakresu przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz co najmniej dwuletni staż pracy umożliwiający uzyskanie praktycznych umiejętności w zakresie uczestniczenia w doświadczeniach na zwierzętach.

§ 3.

Osoba uczestnicząca w doświadczeniach na zwierzętach:

- 1) posiada wykształcenie średnie o kierunku lub specjalności zgodnej z przedmiotem lub rodzajem przeprowadzanych doświadczeń na zwierzętach lub
- 2) jest studentem szkoły wyższej, lub
- 3) jest pracownikiem jednostki doświadczalnej i ukończyła w jednostce doświadczalnej kurs lub szkolenie z zakresu czynności technicznych w postępowaniu ze zwierzętami w trakcie przeprowadzania doświadczeń.

§ 4.

Ustala się wzór zezwolenia indywidualnego dla osób przeprowadzających doświadczenia na zwierzętach, którego wzór jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 5.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Nauki i Informatyzacji

1) Minister Nauki i Informatyzacji kieruje działem administracji rządowej – nauka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Informatyzacji (Dz. U. Nr 134, poz. 1431).

**Załącznik do rozporządzenia
Ministra Nauki i Informatyzacji
z dnia.....**

Wzór

Pieczęć jednostki
doświadczalnej

ZEZWOLENIE Nr .....

NA PRZEPROWADZANIE DOŚWIADCZEŃ NA ZWIERZĘTACH

Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach
(Dz. U. Nr ....., poz. ....)

ZEZWALAM

Pani/u.....

Tytuł naukowy lub stopień naukowy, stanowisko.....

na przeprowadzanie doświadczeń na następujących gatunkach zwierząt:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Zezwolenie dotyczy wyłącznie doświadczeń na zwierzętach wykonywanych w ramach działalności

.....
(nazwa i adres jednostki doświadczalnej)

Zezwolenie jest ważne do dnia.....200....r.

_____
Data

_____
Podpis kierownika jednostki
doświadczalnej

UWAGA

Doświadczenia na zwierzętach mogą być przeprowadzane wyłącznie po uzyskaniu zgody lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach lub Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach oraz zezwolenia kierownika jednostki doświadczalnej.

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 16 ust 5 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. .... Nr ....., poz. ....).

Rozporządzenie określa kwalifikacje osób, które nadzorują i przeprowadzają doświadczenia na zwierzętach oraz uczestniczą w takich doświadczeniach. Doświadczenia na zwierzętach mogą być przeprowadzane wyłącznie w jednostkach doświadczalnych wpisanych do wykazu jednostek doświadczalnych uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw nauki.

Osobą nadzorującą doświadczenia na zwierzętach może być osoba, która posiada stopień doktora w dziedzinie nauk biologicznych, medycznych, rolniczych, farmaceutycznych, weterynaryjnych lub zootechnicznych, mająca praktyczne umiejętności w zakresie doświadczeń na zwierzętach (§ 1 ust. 1).

W jednostkach doświadczalnych wymienionych w art. 16 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o doświadczeniach na zwierzętach doświadczenia na zwierzętach mogą nadzorować osoby posiadające kwalifikacje określone w § 1 ust. 2.

Osobą przeprowadzającą doświadczenia na zwierzętach może być osoba, która ukończyła szkołę wyższą w dziedzinie nauk biologicznych, medycznych, rolniczych, farmaceutycznych, weterynaryjnych lub zootechnicznych oraz co najmniej czteroletni staż pracy umożliwiający uzyskanie praktycznych umiejętności w zakresie przeprowadzania doświadczeń, a ponadto posiada zezwolenie indywidualne wydane przez kierownika jednostki doświadczalnej.

Osobą uczestniczącą w przeprowadzaniu doświadczeń może być osoba, która posiada wykształcenie średnie o kierunku lub specjalności zgodnej z przedmiotem lub rodzajem przeprowadzanych doświadczeń.

Osobami uczestniczącymi w doświadczeniach są także studenci szkół wyższych oraz pracownicy jednostek doświadczalnych przeszkoleni w zakresie czynności technicznych w postępowaniu ze zwierzętami.

W załączniku do rozporządzenia określono wzór indywidualnego zezwolenia na przeprowadzanie doświadczeń, wydawanego przez kierownika jednostki doświadczalnej.

Opinia wstępna o zgodności projektu rozporządzenia z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie określa wymagania w zakresie kwalifikacji osób nadzorujących i przeprowadzających doświadczenia na zwierzętach, a także uczestniczących w doświadczeniach. Zapewni to przestrzeganie w jednostkach doświadczalnych procedur postępowania i standardów etycznych zgodnych z wymaganiami zawartymi w dyrektywie Rady Wspólnot Europejskich z dnia 24 listopada 1986 r. o ujednoczeniu ustaw, rozporządzeń i zarządzeń Administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt używanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych 86/609/EEC (OJ nr 358, 18. 12. 1986, s. 1).

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Regulacja oddziałuje na jednostki doświadczalne, które będą zobowiązane do stosowania wymagań kwalifikacyjnych w odniesieniu do osób nadzorujących i przeprowadzających doświadczenia na zwierzętach, o także uczestniczących w doświadczeniach.

Wyznaczanie tych osób i wydawanie indywidualnych zezwoleń będzie należało do zadań kierownika jednostki doświadczalnej.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Rozporządzenie nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego polegających na zwiększeniu wydatków lub zmniejszeniu dochodów.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na wzrost konkurencyjności zewnętrznej i wewnętrznej gospodarki.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przygotowany po zasięgnięciu opinii Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, w skład której wchodzi przedstawiciele nauk biologicznych, medycznych, weterynaryjnych, humanistycznych oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. W toku uzgodnień projekt zostanie przekazany tej Komisji do ponownych konsultacji oraz do Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami, Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Stowarzyszenia dla Natury „Wilk”.

10/24/es

Rozporządzenie Ministra Nauki i Informatyzacji¹⁾

z dnia ..... r.

**w sprawie wzoru wniosku o wpisanie do wykazu jednostek
doświadczalnych uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń na
zwierzętach**

Na podstawie art. 23 ust. 4 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr ....., poz. ....) zarządza się, co następuje :

§ 1.

Ustala się wzór wniosku o wpisanie do wykazu jednostek doświadczalnych uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach.

§ 2.

Wzór wniosku, o którym mowa w § 1, jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 3.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ²⁾

Minister Nauki i Informatyzacji

---

¹⁾ Minister Nauki i Informatyzacji kieruje działem administracji rządowej – nauka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Informatyzacji (Dz. U. Nr 134, poz. 1431).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie trybu składania wniosków o umieszczenie w wykazie jednostek organizacyjnych uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń i testów na zwierzętach i o skreślenie z tego wykazu (Dz. U. Nr 138, poz. 1317), które traci moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr ....., poz.....)

WNIOSEK

o wpisanie do wykazu jednostek doświadczalnych uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach

1. Dane jednostki doświadczalnej

1) Nazwa jednostki	2) Rok powstania jednostki
3) Adres telefon, faks, e-mail, strona www	
4) Województwo	
5) Status jednostki ¹⁾	

2. Dane kierownika jednostki doświadczalnej

1) Imię:	2) Nazwisko:
3) Tytuł naukowy/stopień naukowy:	4) Stanowisko:

3. Dane osoby nadzorującej doświadczenia

1) Imię:	2) Nazwisko:
----------	--------------

¹ Jednostki doświadczalne wymienione w art. 16 ust. 1 pkt 1-4 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach wpisują odpowiednio:

- szkoła wyższa, wydział, instytut, inna jednostka organizacyjna szkoły wyższej,
- jednostka badawczo-rozwojowa,
- placówka naukowa PAN,
- urzędowe laboratorium weterynaryjne podległe wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii w .....

Jednostki doświadczalne wymienione w art. 16 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach wpisują status jednostki (formę prawną) zgodnie z dokumentami z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego lub z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez gminę oraz dołączają kopię dokumentu dotyczącego wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego lub do ewidencji gminy.

3) Tytuł naukowy/stopień naukowy:	4) Stanowisko:

4. Informacja o głównych kierunkach prac jednostki doświadczalnej.

5. Informacje o prowadzeniu hodowli zwierząt laboratoryjnych lub utrzymywaniu zwierząt doświadczalnych ²⁾.

6. Uzasadnienie konieczności przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach.

7. Informacja o liczbie osób zatrudnionych w jednostce doświadczalnej, posiadających wymagane kwalifikacje i zezwolenie indywidualne na prowadzenie doświadczeń w tej jednostce.

.....

Data

Pieczęć

.....

Podpis kierownika jednostki

UWAGA:

Wpisanie do wykazu jednostek doświadczalnych uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach nie jest zezwoleniem na prowadzenie tych doświadczeń.

Wniosek składa się w dwóch egzemplarzach oraz w formie elektronicznej w Ministerstwie Nauki i Informatyzacji 00-529 Warszawa, ul. Wspólna 1/3.

² Jednostka doświadczalna przedstawia opis obiektów hodowlanych, obiektów do przetrzymywania zwierząt, w tym:

- adres;
- imię i nazwisko kierownika oraz adres (telefon, faks, e-mail) obiektów hodowlanych, obiektów do przetrzymywania zwierząt;
- warunki hodowli, przetrzymywania zwierząt (opis pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia), warunki zoohigieniczne (temperatura, wilgotność itd.);
- kwalifikacje osób sprawujących opiekę nad zwierzętami;
- sposób zapewnienia opieki weterynaryjnej;
- kopię zezwolenia powiatowego lekarza weterynarii na prowadzenie hodowli zwierząt laboratoryjnych.

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 23 ust. 4 ustawy o doświadczeniach na zwierzętach. Art. 16 ust. 1 ustawy stanowi, że podmioty wymienione w tym przepisie są jednostkami doświadczalnymi, pod warunkiem wpisania ich do wykazu jednostek doświadczalnych, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw nauki (art. 22).

Jednostka ubiegająca się o wpisanie do wykazu będzie zobowiązana do złożenia stosownego wniosku na formularzu, którego wzór stanowi załącznik do rozporządzenia. Wzór ten jest analogiczny do obowiązującego obecnie na podstawie rozporządzenia wykonawczego do ustawy o ochronie zwierząt, które traci moc w związku ze zmianą przepisów.

Wpisanie do wykazu będzie uprawniało jednostkę doświadczalną do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach, po uzyskaniu na to zgody lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach oraz zezwolenia kierownika danej jednostki.

Jednostki doświadczalne będą we wnioskach zamieszczać informacje niezbędne do wydania decyzji o wpisie do wykazu, a także do sprawozdawczości dla Unii Europejskiej, co wymaga prowadzenia odpowiednich baz danych.

Obecnie do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach są uprawnione 102 jednostki doświadczalne.

Opinia wstępna o zgodności projektu rozporządzenia z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie stanowi dostosowanie do wymagań zawartych w dyrektywie Rady Wspólnot Europejskich z dnia 24 listopada 1986 r. o ujednoczeniu ustaw, rozporządzeń i zarządzeń Administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt używanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych 86/609/EWG (Dz.Urz. WE nr L 358 z 18.12.1986).

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Regulacja oddziałuje na jednostki doświadczalne wymienione w art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy o doświadczeniach na zwierzętach, które w celu uzyskania decyzji o wpisaniu do wykazu jednostek uprawnionych do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach będą składały wnioski według wzoru ustalonego w załączniku do rozporządzenia.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego polegających na zwiększeniu wydatków lub zmniejszeniu dochodów.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na wzrost konkurencyjności zewnętrznej i wewnętrznej gospodarki.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do zaopiniowania do Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, w skład której wchodzi przedstawiciele nauk biologicznych, medycznych, weterynaryjnych, humanistycznych oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. W toku dalszych konsultacji projekt zostanie przekazany następującym podmiotom: Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami, Polskiemu Towarzystwu Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Stowarzyszeniu dla Natury „Wilk”.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I INFORMATYZACJI ¹⁾

z dnia ..... r.

**w sprawie Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach
oraz lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach**

Na podstawie art. 31 ust. 5 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. .... Nr ....., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Minister właściwy do spraw nauki, zwany dalej „Ministrem”, powołuje członków Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, zwanej dalej "Komisją", z listy kandydatów, o której mowa w § 2.

§ 2.

1. Minister ustala listę kandydatów na członków Komisji, na podstawie propozycji zgłoszonych przez:
  - 1) uniwersytety, akademie medyczne, wyższe szkoły rolnicze i akademie wychowania fizycznego;
  - 2) przeprowadzające doświadczenia na zwierzętach jednostki badawczo-rozwojowe i placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk;
  - 3) Polską Akademię Nauk;
  - 4) urzędowe laboratoria weterynaryjne i wytwórnie produktów leczniczych lub biopreparatów;
  - 5) jednostki organizacyjne posiadające specjalistyczne laboratoria, wykonujące badania produktów leczniczych, środków spożywczych, substancji i preparatów chemicznych, środków ochrony roślin, produktów biobójczych i organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
  - 6) organizacje pozarządowe, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.
2. Kandydata na członka Komisji przedstawia się na formularzu zgłoszenia kandydata, którego wzór jest określony w załączniku do rozporządzenia.
3. Przed powołaniem kandydat wyraża zgodę na pełnienie funkcji członka Komisji oraz na przetwarzanie jego danych osobowych.

4. Organizacje pozarządowe, o których mowa w ust. 1 pkt 6, do formularza zgłoszenia kandydata dołączają statut, odpis z Krajowego Rejestru Sądowego, informację o członkostwie w innych organizacjach oraz o liczbie członków.
5. Minister aktualizuje listę kandydatów na członków Komisji, na podstawie propozycji zgłaszanych w sposób określony w ust. 1.

§ 3.

1. Kandydatem na członka Komisji, będącego przedstawicielem nauk biologicznych, medycznych, rolniczych, weterynaryjnych lub humanistycznych może być osoba posiadająca znaczący dorobek naukowy, co najmniej 5 letni staż pracy oraz udokumentowane kwalifikacje z zakresu nadzorowania lub przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach.
2. Kandydatem na członka Komisji, będącego przedstawicielem organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, może być osoba posiadająca wiedzę z zakresu nauk biologicznych, medycznych, rolniczych, weterynaryjnych lub humanistycznych, co najmniej 5 letni staż pracy oraz co najmniej 5 letni okres działania w tej organizacji.

§ 4.

1. Nie powołuje się na członka Komisji osoby, która była członkiem tej Komisji przez dwie następujące po sobie kadencje.
2. W razie zmniejszenia się składu Komisji Minister powołuje nowego członka na okres do końca kadencji Komisji, z zachowaniem proporcji liczbowego składu Komisji określonego w art. 29 ust. 1 ustawy o doświadczeniach na zwierzętach.

§ 5.

1. Minister może odwołać członka Komisji przed upływem kadencji po otrzymaniu dokumentów potwierdzających zaistnienie okoliczności określonych w art. 29 ust. 4 ustawy o doświadczeniach na zwierzętach.
2. Minister zawiadamia Przewodniczącego Komisji o zamiarze odwołania członka Komisji i w razie potrzeby zasięga jego opinii w tej sprawie.
3. Zawiadomienie o odwołaniu członka Komisji doręcza się zainteresowanemu oraz Przewodniczącemu Komisji.

§ 6.

Minister - po zasięgnięciu opinii Komisji - powołuje i odwołuje Przewodniczącego Komisji oraz jego zastępcę spośród członków Komisji, o których mowa w § 3 ust.1.

§ 7.

Komisja działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu, zatwierdzonego przez Ministra.

§ 8.

Przewodniczący Komisji organizuje jej pracę, a w szczególności wyznacza terminy posiedzeń i składy zespołów opracowujących projekty uchwał Komisji lub innych dokumentów, dba o prawidłowość i sprawność działania Komisji oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

§ 9.

Przewodniczący Komisji przedstawia Ministrowi coroczne sprawozdanie z działalności Komisji w poprzednim roku, w terminie do dnia 31 marca.

§ 10.

1. Komisja powołuje lokalne komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach, zwane dalej „lokalnymi komisjami”.
2. Lokalne komisje działają w szczególności jako komisje międzyuczelniane, międzyinstytutowe lub wspólne - dla dwóch lub więcej jednostek organizacyjnych, a także jako komisje uczelniane.
3. Komisja ustala właściwość miejscową poszczególnych lokalnych komisji, uwzględniając, w miarę możliwości, wnioski zainteresowanych jednostek organizacyjnych.
4. Komisja określa siedzibę lokalnej komisji po uprzednim uzyskaniu na to zgody Ministra i kierownika właściwej jednostki organizacyjnej wymienionej w § 2 ust. 1 pkt 1 lub 2.

§ 11.

W skład każdej lokalnej komisji wchodzi, co najmniej jedna osoba będąca przedstawicielem organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

§ 12.

Komisja ustala listy kandydatów na członków poszczególnych lokalnych komisji, na podstawie propozycji zgłoszonych przez jednostki organizacyjne wymienione w § 2 ust. 1.

§ 13.

1. Komisja powołuje członków poszczególnych lokalnych komisji z list kandydatów, o których mowa w § 12.
2. Komisja wyznacza przewodniczących lokalnych komisji oraz ich zastępców spośród członków tych komisji spełniających wymagania określone w § 3 ust. 1.

§ 14.

Nie powołuje się na członka lokalnej komisji osoby, która była członkiem tej komisji przez dwie następujące po sobie kadencje.

§ 15.

Do lokalnych komisji oraz do przewodniczących i członków tych komisji stosuje się odpowiednio przepisy § 2 – 5 i § 8.

§ 16.

1. Lokalna komisja podejmuje uchwałę o wyrażeniu zgody na przeprowadzanie doświadczenia na zwierzętach lub o odmowie wydania takiej zgody, przed upływem miesiąca od dnia otrzymania wniosku o wydanie zgody wraz z dołączonym projektem doświadczenia i innymi wymaganymi dokumentami dotyczącymi sprawy.
2. Przewodniczący lokalnej komisji może przedłużyć termin, o którym mowa w ust. 1, nie więcej jednak niż o 14 dni, jeżeli uchwała o wyrażeniu zgody na przeprowadzanie doświadczenia na zwierzętach dotyczy sprawy szczególnie skomplikowanej lub wymaga sporządzenia specjalistycznych ekspertyz.
3. Jeżeli lokalna komisja nie podjęła uchwały w terminie określonym w ust. 2, przewodniczący tej komisji niezwłocznie przekazuje sprawę Komisji w celu podjęcia uchwały o wyrażeniu zgody na przeprowadzanie doświadczenia na zwierzętach lub o odmowie wydania takiej zgody.
4. Od uchwały Komisji podjętej na podstawie ust. 3 nie przysługuje odwołanie; do rozpatrywania sprawy stosuje się odpowiednio przepisy § 24 i § 25.

§ 17.

1. Lokalna komisja funkcjonuje na podstawie uchwalonego przez nią regulaminu, zatwierdzonego przez Komisję.
2. Lokalna komisja podejmuje uchwały stosując etyczne standardy przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach ustalone przez Komisję na podstawie art. 28 ust. 2 pkt 1 i 4 ustawy o doświadczeniach na zwierzętach.

§ 18.

1. Przewodniczący lokalnej komisji może wyznaczyć zespół przygotowujący projekt uchwały komisji. Zespół przyjmuje projekt uchwały większością głosów.
2. Członek zespołu może złożyć opinię odrębną o projekcie uchwały, którą wraz z uzasadnieniem dołącza się do akt sprawy.
3. Projekt uchwały podpisują przewodniczący i członkowie zespołu.
4. Lokalna komisja może rozpatrywać sprawy na posiedzeniach wyjazdowych.

§ 19.

1. Przewodniczący lokalnej komisji może wystąpić do kierownika projektu doświadczenia, który złożył wniosek o wyrażenie zgody na przeprowadzanie doświadczenia, o przedstawienie dokumentacji lub wyjaśnień niezbędnych do załatwienia sprawy.
2. Jeżeli do załatwienia sprawy niezbędna jest specjalistyczna ekspertyza, przewodniczący lokalnej komisji może zlecić jej opracowanie na piśmie, na podstawie umowy z właściwym ekspertem lub specjalistyczną jednostką organizacyjną.

3. Sporządzenie ekspertyzy nie może być zlecone osobom lub jednostkom doświadczalnym, których dotyczy wnioski o wyrażenie zgody na przeprowadzanie doświadczenia na zwierzętach.

§ 20.

1. Na podstawie projektu uchwały sporządzonego przez zespół opiniujący i dokumentacji dotyczącej sprawy oraz uzyskanych wyjaśnień lokalna komisja na posiedzeniu, przy obecności co najmniej połowy członków, większością głosów podejmuje uchwałę o wyrażeniu zgody na przeprowadzanie doświadczenia na zwierzętach lub o odmowie wydania takiej zgody.
2. W części obrad lokalnej komisji lub jej zespołu opiniującego, dotyczącej ustalania treści i podejmowania uchwały, nie mogą uczestniczyć osoby, których dotyczy uchwała, kierownik jednostki doświadczalnej, w której mają być przeprowadzane doświadczenia na zwierzętach określone we wniosku o wyrażenie zgody, a także osoby nie wchodzące w skład tej komisji.

§ 21.

1. Uchwałę podpisują przewodniczący oraz członkowie lokalnej komisji biorący udział w głosowaniu.
2. Do członków lokalnej komisji uczestniczących w podejmowaniu uchwały stosuje się przepis § 18 ust. 2.
3. Lokalna komisja bezzwłocznie przekazuje uchwałę kierownikowi projektu doświadczenia oraz kierownikowi jednostki doświadczalnej, w której ma być przeprowadzane doświadczenie oraz odsyła otrzymaną dokumentację.

§ 22.

Przewodniczący lokalnej komisji przedstawia Komisji coroczne sprawozdanie z działalności lokalnej komisji w poprzednim roku, w terminie do dnia 15 lutego.

§ 23.

1. Odwołanie od uchwały lokalnej komisji może złożyć:
  - 1) kierownik jednostki doświadczalnej, której dotyczy uchwała lokalnej komisji:
    - a) o odmowie wydania zgody na przeprowadzanie w tej jednostce projektowanego doświadczenia,
    - b) zmieniająca określone we wniosku warunki i procedurę przeprowadzania doświadczenia;
  - 2) kierownik projektu doświadczenia, który złożył wniosek o wyrażenie zgody na przeprowadzanie doświadczenia.
2. Odwołanie składa się za pośrednictwem lokalnej komisji, która podjęła uchwałę, w terminie miesiąca od dnia otrzymania tej uchwały.
3. Do odwołania dołącza się uchwałę właściwej lokalnej komisji oraz dokumentację niezbędną do załatwienia sprawy.

§ 24.

1. Odwołanie od uchwały lokalnej komisji rozpatruje pięcioosobowy zespół, wyznaczony przez Przewodniczącego Komisji, opracowujący projekt uchwały Komisji. W skład zespołu powinien wchodzić członek Komisji będący przedstawicielem organizacji, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.
2. Przewodniczący Komisji może zarządzić opracowanie projektu uchwały w sprawie szczególnie skomplikowanej w składzie siedmioosobowym lub dziewięcioosobowym.
3. Wyznaczony zespół opiniujący przyjmuje projekt uchwały większością głosów.
4. Do członków zespołu stosuje się przepisy § 18 ust. 2 i 3.

§ 25.

1. Komisja podejmuje uchwałę przed upływem dwóch miesięcy od dnia złożenia odwołania od uchwały lokalnej komisji, spełniającego wymagania określone w § 23 ust. 2 i 3.
2. Przewodniczący Komisji może przedłużyć termin, o którym mowa w ust.1, nie więcej jednak niż o miesiąc, jeżeli podjęcie uchwały dotyczy sprawy szczególnie skomplikowanej lub wymaga sporządzenia specjalistycznych ekspertyz.

§ 26.

Do Komisji stosuje się odpowiednio przepisy § 19 – § 21.

§ 27.

Członkom Komisji za udział w posiedzeniu wypłaca się wynagrodzenie na podstawie listy obecności, w wysokości:

- 1) Przewodniczącemu Komisji – 304 zł;
- 2) członkowi Komisji – 228 zł.

§ 28.

Obsługę organizacyjno–techniczną prac Komisji zapewnia ministerstwo obsługujące Ministra.

§ 29.

Członkom lokalnej komisji za udział w posiedzeniu wypłaca się wynagrodzenie na podstawie listy obecności, w wysokości:

- 1) przewodniczącemu – 228 zł;
- 2) członkowi – 152 zł.

§ 30.

Za wykonanie czynności kontrolnych w jednostce doświadczalnej w ramach nadzoru nad przeprowadzaniem doświadczenia w zakresie jego zgodności z zatwierdzonym

projektem doświadczenia oraz sporządzenie protokołu z tych czynności członkowi lokalnej komisji wypłaca się każdorazowo wynagrodzenie w wysokości 152 zł.

§ 31.

1. Obsługę organizacyjno–techniczną oraz finansowanie działalności lokalnej komisji zapewnia jednostka doświadczalna, w której działa ta komisja.
2. Jednostki doświadczalne, na których rzecz działa lokalna komisja, mogą wspólnie zapewniać obsługę prac tej lokalnej komisji na zasadach określonych w zawartej przez nie umowie.

§ 32.

Środki finansowe na działalność lokalnej komisji są pokrywane z budżetu państwa, z części pozostającej w dyspozycji Ministra (z działu 750 - Administracja publiczna), na podstawie umowy określającej zakres finansowania, zawartej przez Ministra z jednostką doświadczalną finansującą działalność tej lokalnej komisji.

§ 33.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia²⁾

Minister Nauki i Informatyzacji

---

¹⁾ Minister Nauki i Informatyzacji kieruje działem administracji rządowej – nauka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Informatyzacji (Dz. U. Nr 134, poz. 1431).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 września 2003 r. w sprawie Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach oraz lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach (Dz. U. Nr 167, poz. 1622).

Zgłoszenie kandydata
do Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach*
do lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach*

Nazwa zgłaszającej jednostki organizacyjnej

.....

Adres.....

.....

Telefon,faks, e – mail, strona www.....

Województwo .....

Imię i nazwisko kierownika .....

Dane kandydata:

Imię i nazwisko.....

Data i miejsce urodzenia .....

Adres .....

Telefon, faks,e - mail.....

Wykształcenie: nazwa szkoły, rok ukończenia .....

Tytuł naukowy lub stopień naukowy .....

Specjalność wyuczona .....

Specjalność wykonywana .....

Miejsce pracy:

1) podstawowe .....

2) dodatkowe.....

Informacje o pracy zawodowej lub naukowej związanej z doświadczeniami na żywych zwierzętach

.....

.....

.....

.....

.....

Dorobek naukowy (informacje o pracach wykonanych w okresie ostatnich 5 lat, najważniejsze publikacje – maksimum 10 pozycji)

.....

.....

.....

.....

Przynależność do organizacji działających na rzecz ochrony zwierząt, pełnione funkcje

.....
.....
.....
.....

Informacje dodatkowe

.....
.....
.....
.....

.....
Data

.....
Podpis kierownika

Pieczęć

Oświadczenie kandydata

Ja, niżej podpisana/y .....oświadczam, że:

- 1) wyrażam zgodę na kandydowanie na członka Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach*, lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach działającej w .....*,
(nazwa miejscowości)
- 2) wyrażam zgodę na zamieszczenie moich danych osobowych zawartych w zgłoszeniu w zbiorze danych ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw nauki oraz na przetwarzanie tych danych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 33, poz. 285).

.....
Data

.....
Podpis kandydata

---

* Niepotrzebne skreślić.

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 31 ust 5 ustawy z dnia ..... o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. .... Nr ....., poz. ....).

Obecnie doświadczenia na zwierzętach mogą być przeprowadzane po uzyskaniu pozytywnej opinii o dopuszczalności doświadczenia i po uzyskaniu zgody kierownika jednostki doświadczałnej. Opinie są wydawane przez lokalne komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach oraz Krajową Komisję Etyczną do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach. Komisje te działają na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 2003 r. w sprawie Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach oraz lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach (Dz. U. z 2003 r. Nr 167, poz. 1622), stanowiącego akt wykonawczy do ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.

Wydanie nowego rozporządzenia w sprawie funkcjonowania komisji etycznych jest niezbędne w związku z wejściem w życie odrębnej ustawy o doświadczeniach na zwierzętach, uchylającej przepisy art. 28 – 32 ustawy o ochronie zwierząt, zawierające regulacje dotyczące komisji etycznych.

Projektowane rozporządzenie zawiera analogiczne rozwiązania w zakresie sposobu powoływania, organizacji, działalności i sposobu finansowania Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych, jak cytowane wyżej rozporządzenie Rady Ministrów, gdyż rozwiązania te sprawdziły się w praktyce działania tych komisji.

Kandydaci na członków Komisji będą zgłaszani przez uprawnione do przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach szkoły wyższe, jednostki badawczo – rozwojowe, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk, Polską Akademię Nauk urzędowe laboratoria weterynaryjne i wytwórnie produktów leczniczych lub biopreparatów oraz jednostki organizacyjne posiadające specjalistyczne laboratoria, wykonujące badania wymagane na podstawie odrębnych ustaw, a także organizacje pozarządowe, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

Zgłoszenie kandydata będzie dokonywane na formularzu, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia.

Zgłoszenie zawiera niezbędne dane o kandydacie i jego kwalifikacjach, a także zgodę kandydata na kandydowanie i przetwarzanie jego danych osobowych, zgodnie z wymaganiami ustawy o ochronie danych osobowych.

Kandydaci na członków lokalnych komisji etycznych będą także zgłaszani na formularzu zgłoszenia kandydata, stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

Minister właściwy do spraw nauki jest zobowiązany do aktualizowania listy kandydatów do Krajowej Komisji Etycznej i do lokalnych komisji etycznych (§ 2 ust 5 i § 15). Do realizacji tego zobowiązania niezbędne jest prowadzenie i aktualizowanie bazy danych kandydatów.

Funkcje członka Komisji i lokalnej komisji będzie można pełnić przez dwie następujące po sobie czteroletnie kadencje.

Członkiem Komisji i lokalnych komisji może być osoba spełniająca warunki określone w § 3. Wśród tych warunków wymieniono posiadanie przez kandydata odpowiednich kwalifikacji i praktyki, co gwarantuje profesjonalizm niezbędny przy podejmowaniu uchwał dotyczących projektów doświadczeń na zwierzętach i rozstrzyganiu innych spraw z tego zakresu.

W skład lokalnych komisji etycznych wchodzi od 5 do 9 członków, w tym co najmniej jedna osoba z organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

W § 16 – 26 uregulowano sposób działania Komisji i lokalnych komisji.

W § 27 – 31 uregulowano sprawy dotyczące finansowania działalności Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych.

Wysokość wynagrodzeń członków Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji za udział w posiedzeniach oraz za wykonywane czynności kontrolne ustalono kwotowo, uwzględniając zakres obowiązków wykonywanych przez przewodniczących i członków tych komisji.

Obsługę prac Komisji zapewnia ministerstwo obsługujące ministra właściwego do spraw nauki. Wydatki są pokrywane z budżetu państwa, z części 28 będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw nauki, z działu 750 – Administracja publiczna.

Obsługę prac lokalnych komisji zapewniają jednostki doświadczałne, w których są siedziby tych komisji.

Wydatki związane z działalnością lokalnych komisji są także pokrywane z budżetu państwa, z części 28, z działu 750 – Administracja publiczna, na podstawie umowy

zawartej z właściwą jednostką doświadczalną, określającej zakres refundacji ponoszonych kosztów.

Opinia wstępna o zgodności projektu rozporządzenia z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie w zakresie procedur dotyczących dopuszczalności przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach jest dostosowane do wymagań zawartych w dyrektywie Rady Wspólnot Europejskich z dnia 24 listopada 1986 r. o ujednoczeniu ustaw, rozporządzeń i zarządzeń Administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt używanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych 86/609/EEC (OJ nr 358, 18. 12. 1986, s. 1).

Projektowane rozporządzenie zawiera rozwiązania mające na celu stosowanie procedur określonych w dyrektywie.

Przepisy rozporządzenia dotyczące sposobu powoływania, organizacji oraz finansowania Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach stanowią domenę prawa krajowego i nie są objęte zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Regulacja oddziałuje na jednostki doświadczalne, w których będą zlokalizowane lokalne komisje etyczne, zapewniające obsługę organizacyjno – techniczną prac tych komisji (obecnie działa 18 lokalnych komisji etycznych).

Obsługę prac Krajowej Komisji Etycznej zapewnia Ministerstwo Nauki i Informatyzacji.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla jednostek samorządu terytorialnego polegających na zwiększeniu wydatków lub zmniejszeniu dochodów.

Środki finansowe na finansowanie działalności Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych są corocznie ujmowane w budżecie państwa, w części 28 będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw nauki, w dziale 750 – Administracja publiczna.

Koszty działalności Krajowej Komisji Etycznej w skali roku – według planu finansowego na rok 2004 – wynoszą około 60.000 zł, w tym wynagrodzenia członków za posiedzenia około 40.000 zł i koszty podróży służbowych około 20.000 zł.

Koszty działalności istniejących obecnie 18 lokalnych komisji etycznych w roku 2004 – ujęte w ustawie budżetowej na 2004 r. w części 28 w dziale 750 – Administracja Publiczna – wynoszą łącznie 838 160 zł, w tym wynagrodzenia członków za posiedzenia i koszty podróży służbowych oraz refundacja kosztów organizacyjno – technicznych ponoszonych przez jednostki doświadczalne, przy których działają te komisje.

Zaplanowane na 2004 r. koszty działalności Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych wynoszą łącznie 898 160 zł.

Wejście w życie ustawy o doświadczeniach na zwierzętach zwiększającej zakres zadań Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych powoduje dodatkowe skutki finansowe dla budżetu państwa w części 28, w dziale 750 – Administracja publiczna.

Związane z tym dodatkowe skutki finansowe konieczne do poniesienia w 2005 r. zostały określone w Ocenie Skutków Regulacji dotyczących tej ustawy – na łączną kwotę 263 000 zł.

Dodatkowe wydatki dotyczą kosztów nowych zadań:

- wynagrodzeń za wykonywanie czynności kontrolnych w jednostkach doświadczalnych przez członków lokalnych komisji etycznych,
- zwiększonych kosztów obsługi administracyjnej wynikających ze zmiany sposobu działania Krajowej Komisji Etycznej i lokalnych komisji etycznych,
- zwiększonych wydatków z tytułu kosztów podróży, zakwaterowania i diet.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na wzrost konkurencyjności zewnętrznej i wewnętrznej gospodarki.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przygotowany po zasięgnięciu opinii Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, w skład której wchodzi przedstawiciele nauk biologicznych, medycznych, weterynaryjnych, humanistycznych oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. W toku konsultacji projekt zostanie przekazany następującym podmiotom: Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami oraz Polskiemu Towarzystwu Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Stowarzyszeniu dla Natury „Wilk”.